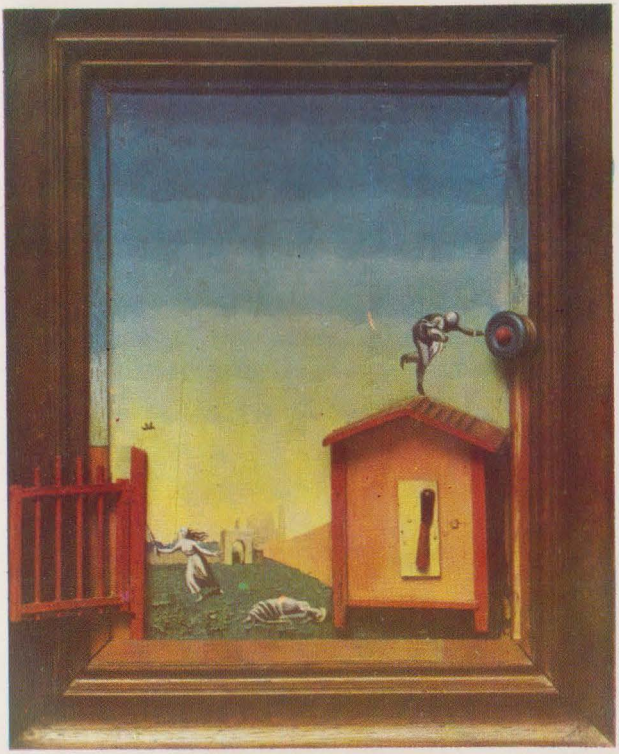
adalet sıtması

HASAN İZZETTİN DİNAMO

YALÇIN YAYINLARI

HASAN İZZETTİN
adalet sıtması

ADALET SITMASI

HASAN İZZETTİN DİNAMO

ROMAN / ÖYKÜ DİZİSİ - 14

33

1. Basım - Ocak 1983

ADALET SITMASI — Roman / Hasan İzzettin Dinamo / Acar Matbaacılık Tesislerinde dizilip, basılıp, ciltlenmiştir / Yalçın Yayınları: Klod Farer Caddesi No. 24/3 Türbe İSTANBUL

HASAN İZZETTİN
DİNAMO

ADALET SITMASI

YALÇIN YAYINLARI

Kentin bir ucunda bir küçük evin yatak odasındayız. Yaz gecesinin sıcaklığı ve güzelliği yanında, cırcır böceklerinin kulübenin içinden, dışından gelen sesleri birbirine karışıyor. Döşeme ve duvarlar çamurdan olduğundan cırcır böcekleri bunların arasında yuva tutmuştu. Bunun bir adı da ocak çekirgesi değil miydi? Serin havalarda hemen köy evlerine sokulur, sıcak bir köşede çalgısını aralıksız sürdürürdü. Saat, gecenin iki sularıdır. Karyolada iki genç insan uyumaktadır. Karı koca kaygılı olmakla birlikte yine de derin uykudalar. Parlak bir ayışığı, perdesiz camlardan içeri vurarak odayı karanlıktan kurtarmaktadır. Bir ara bekçinin düdüğü işitilir. Sonra, yine derin bir sessizlik. Yalnız, ayışığının aldattığı kimi horozlar, bu sırada uykulu sesleriyle öterler. Yataktan birdiziye horultular gelmektedir.

Bu sırada bitişik evin bahçesinde bir gaz tenekesiyle trampet çalınmağa başladı. Bu kısa sürdü, ne var ki ereğine ulaşmıştı. Şundan ki karı koca, işin bundan sonrasını dinlemek üzere kalkıp yataklarında oturdular. Sonra, sarhoş olduğu anlaşılan bir adamın uğursuz bir uğultu gibi gelen sürekli konuşması bunu izledi.

Erkek, yerinden doğrulup yataktan inmek isterse de kadın, bunu önler.

«Yine başladı, Ayşeciğim, ne zamana bitireceği bilinmez.»

Ayşe şöyle bağırdı:

«Allah belasını versin bu esrarkeş herifin. Ne istiyor bizden, bu hergele? Bir yıl değil, üç yıl değil, beş yıl değil, on yıl be Arslan. On yıldır bu herif her gece bize sövüp sayıyor.»

«Namussuz, hep de el ayak çekilip millet uykuya vardıktan sonra başlıyor.»

«Böylece sövüp saydığını işitecek bir tek namuslu tanık kulağı bulamıyoruz. Yoksa mahkemelerde ben bu herife birkaç ay giydirirdim. Ne yapalım ki yok, on yıldır bir tek tanık bulamadık. Onun sövüntülerini dinleyenlerin çoğu kendi akrabası, ötekiler de serseriden korkup susmayı yeğ tutan pısırık kişiler.»

Bu sırada ses uğultuluktan çıkıp netleşmeğe, anlaşılmağa başladı.

«Biz, onlara ev satmadık, kiraya verdik, Arslan bey, kuyruğunu tramvay çiğnemiş babasının malı gibi üzerine

oturdu. Ama, ben varım karşılarında. Bizim evi onun burnundan fitil fitil getireceğim. Ben, bütün bu mahalleyi yakacağım. İlkönce Arslan beyin sahiplendiği evi yakacağım. Karısı, kızı, kısrağı fare gibi yanacaklar bu evin içinde. Ağbimin sarhoşluğuna getirerek evimize nasıl konduklarını onlara göstereceğim. Arslan beymiş! Sevsinler. Beyliği de hangi çöplükte bulmuş?»

Ses sustu. Sonra, bir süre teneke ile trampet çalındı.

Arslan, bunun üzerine karısına şöyle dedi:

«Yok, Ayşe, bu komşularda kan yok, can yok. Ölmüş bu herifler bütünüyle. Yarın, hepsi kalkıp işe gidecek, hemen hepsi iş güç sahibi. Berduşun bize söylediklerini onlar da dinliyorlar. Yarın polis sıkıştırsa ezberden okuyabilirler. Hepsi, kulağının üstüne yatmış mışıl mışıl uyur gibi yapıyor. Gelgelelim, bir teki bir babayiğitlik yapıp da bu edepsizliğe karşı duruyor mu? Kanı kurumuş hepsinin. Nerde bizim düşünü gördüğümüz yiğit halk? İşte, geldik, en sonra içlerinde oturuyoruz. Ancak, hepsi, şu Akrep Fikri kertesinde bizi tanımaktan uzak. Bize pir aşkına düşman. Gerçek bir aydın, bu zavallı halkın arasında başka bir yıldızdan düşmüş garip bir yaratık gibi görünüyor. Yarın da çok işim vardı. Anlaşılan, yine sabaha dek bize uyku yok. Kalkıp yine karakola gitsem yol çok uzak. Tutanak mutanak derken sabah olacak. Ah, Ayşecik, bilmezsin, o herifin on yıldır yaptığı kötülük içimde öyle ağulu bir öç bataklığı yarattı ki bir soluması, bir insanı öldürebilir. Sen de bilirsin, ben yılanları dahi öldüremem. Hiçbir canlının yenmek için bile olsa öldürülmesini içim almaz. Ağaçlardan bir dal kıramam, bir çiçek koparamam. Bunu kutsal dirimin kanunlarına karşı yapılmış en büyük saldırı sayarım. Hayvanları koruma kurumunda üyeyim. Yoksulları kurtarmak uğruna yoksulluğun en korkunç kertesine indim. Pislik, kir dalgaları içinde yüzdüm. Herkese, her şeye acıdım. En güçlü düşmanlarımı çabucak bağışladım. Yaptıkları sayısız kötülüklere hiç yapılmamış gibi bakmağa başladım. İçimde dünyaya karşı, dünyadaşlara karşı acımadan başka hiçbir şey barındırmayan bir insandım ben. Şimdiyse yüzkatıyla öyleyim. Gelgelelim, şu zavallı berduşun on yıldır içime doldurduğu ağu, yüz fili öldürebilir. Bu da beni çok aşırı düşüncelere itiyor. Bugün karıncayı dahi öldüremeyen, bir ağacın gövdesine kurşun atamayan ben, şu Akrep Fikri'yi on tabanca kurşunuyla yere serebilirim, hem

de gözümü kırpmadan. İşte, bu zorunlu duyuş ve düşünüşün bile beni küçülttüğünü, alçalttığını duyuyorum. Kutsal insan gövdesine atılan her kurşunu lanetleyen duygularımı, bu herif, on yılda bak nerelere sürükleyip getirdi. Bu hergeleye karşı bayağı silahsız kaldık.»

Arslan, son sözünü söylemişti ki sanki bütün bunları son sözcüğüne dek dinlediği sanılan Akrep Fikri'nin sesi, yine uğursuz bir uğultu gibi derinden derine işitilmeğe başladı. Sonra teneke üzerinde ustaca trampet çalındığı işitildi. Arslanla karısı, bu süre içinde yataklarında oturmuş uykulu uykulu susuyorlardı.

Akrep Fikri'nin gürültü yaptığı, ufacık, derme çatma odada, bir kerevetin üzerinde kanlı, pis çullara sarınmış olarak rahim kanserinin en kötü döneminde bulunan yaşlı annesi de yatıyordu. Ancak, onun bu kepazelikten tedirgin olduğu söylenemezdi. Zaten, bu her geceki şenlikleri (!) biraz da o kışkırtıyordu. Çok aşağılık, korkunç bir kadındı. Denilebilirdi ki oğlunun, ancak oğlunun Arslan beylere yaptığı bu iğrenç sataşmalar gölgesinde yaşıyordu. Ne var ki Fikri kimi zaman, bıçkınlığı öyle ele alıyordu ki hasta annesinin orda bulunduğunu bile unutuyordu.

Sessizlik biraz sürünce, bundan umutlanan Ayşe:

«Yatalım, Arslan,» dedi, «Sabaha ancak üç saat kaldı.»

Kadıncağız, bunu söylemişti ki damın üstünde büyük bir gürültü oldu. Kiremitlerin üstüne fırlatılan bir gaz tenekesi, bunların üzerinde bir süre tangırdadıktan sonra, bahçeye, odanın penceresinin önüne düştü. Taşların üzerinde ayrıca büyük bir gürültü çıkardı.

Bu sırada yandaki odada yatmakta olan kızları Ayşıl korkudan gözleri büyümüş olduğu halde geldi, yatağa tırmandı, annesinin yanına sokuldu:

«Anne, anneciğim, neydi o gürültü?»

«Hiçbir şey yok kızım, Akrep Fikri hergelesi dama teneke atmış. Biz saatlerdir uykusuzuz. Herif, söğüp sayıyor, bağrıp çağırıyor. Teneke çalıyor. Bak, kızım. Şu mahallede bir tek insan var mı? Hepsinin kanı kurumuş. Oysa, hepsi de şu sırada bizim gibi tedirgin. Yarın sabah babana iki kişi tanık olsa ya. Ne gezer. Herif, bütün bu rezillikleri, baban iki tanık bulamadığından dolayı yapıyor. Yoksa, baban onun hakkından gelmesini bilirdi.»

Bu sırada taşlara vurularak kırılan, birçok rakı şişesinin şangırtısı işitildi. Arkasından Akrep Fikri'nin sesi

geldi:

«Püf! Arslan bey de kim? Öylelerinin topu vızgelir bana. Bilmem on ton kitap okumuş muş. Ulan deyyus, bana ne senin on ton kitabından. İstersen yüz ton oku! Burdan sizin eve bir pencere açayım da gör. Kirayla girip eve sahiplenmeyi göstereceğim size ben. Ah, şu ikinizi, Dilaver'i, seni bir arada yakalasam bir hizaya getirip bir kurşunda öbür dünyaya yollamasını bilirdim ya. Ne yazık ki size hep teker teker rastlıyorum. Yoksa görürdünüz gününüzü. Şu bizim orospuların da canlarını yakacağım. Onlar da Arslan beyden ders alıyorlar, —Üvey kızkardeşlerini anlatmak istiyordu— bana karşı komplo kuruyorlar. Durun siz, hele, orospular, ben, ilkönce Arslan beyin leşini yere sereyim de bakın, sıra size gelince nasıl ayaklarıma kapanacaksınız. O zaman görürüm sizi. Arslan beyle birleşip beni odamdan dışarı atacaklarmış. Durun, bekleyin. Sizin de ciğerlerinizi alacağım gün yakındır.»

Arslan, bir kez daha burnundan solumağa başlamıştı:

«Ayşe, artık, dayanamıyorum, belki de gece olduğundan sinirlerim sıfıra indi. Gidip şu herifi yakalamağa çalışacağım. Elimden gelirse, bizim bahçeye, oradan da evin içine sürükleyerek komaya sokuncaya dek döveceğim. Daha da sinirlerime egemen olamazsam öldüreceğim. 'Eve saldırdı, boğuştuk,' der, kendimi savunurum. Artık başka çare kalmadı.»

Arslan, bunları diyerek hemen yataktan atladı, giyinmeğe davrandı. Tehlikeyi sezen karısı, kocasının koluna asıldı:

«Aman, Arslan, sokulma herife, belki yanında bir şeyi vardır seni vurup öldürebilir.»

«Yok be Ayşe. Biz aklımızı kullanıp sindikçe herif arslan kesilip bizi çiğ çiğ yemeğe kalkıyor. On yıl be. Öğütle, dostlukla, insanlıkla, en sonra, karakolla onu yola getirmeğe çalıştım olmadı. Biraz esrar, bir şişe de kötü şarabı çekince zıvanadan çıkıyor, gelsin Arslan beyle kızı, kızanı, karısı. Vıcık vıcık bir söğüntü çamuru içinde yüzüyor. Bu arada yangın çıkarma, kesme, biçme, türlü biçimlerde öldürme korkutmacaları. Siz, hiç kaygulanmayın. Bu gece, ilginç bir oyun oynayacağım.»

Gece kılığı ile dışarı süzüldü. Karısı da arkasından. Arslan bey akşamdan beri söndürmediği lüks lambasını da eline alarak yavaşça evin arkasını döndü. Birdenbire

evin dönemecinde herşeyden habersiz Akrep Fikri ile burun buruna geldi. Lüksün parlak ışıkları bile onu uyarmamıştı. Don gömlek orda dikilmiş nutuk çekerken Arslan beyi bu kerte yakınında görünce birdenbire şaşırarak durdu. Sonra kendine geldi. Arslan beylerin alçacık damlarından bir kiremit çekip alarak Arslanın kafasına indirmek üzere iken Arslan, sağ eliyle herifin elinden kiremiti çekip aldı. Bu sırada arkasından yetişmiş olan karısına da lüks lambasını tutuşturdu:

«Git» dedi, «ben de geliyorum.»

Bunları söylerken berduşu yakaladı, sürükleyip götürmeğe başladı. Bir yandan da söyleniyordu:

«Seni namussuz hergele seni. Çakallar, sırtlanlar, baykuşlar gibi hep geceyarısı, insanlar ortadan çekildikten sonra meydana çıkıyorsun. Gel bakayım şu yana, gel bakayım.»

Akrep Fikri, ilk kez bir yakınma, sığınma, yardım, imdat biçiminde bağırdı:

«Bırak beni be, kolumu kıracaksın, Ağabey, anne be! Nerdesiniz? Bu herif kolumu kıracak. Heeeeeeet be! koşun! Herif götürüyor beni...»

Bütün uyur gibi yapan kadın, erkek akraba imdada koştu. Ağbisi Fecri, don gömlek en öndeydi. Arslan beyle de araları iyiydi. Okumuş, çalışkan bir balıkçıydı. Arslan beyin hatırını sayardı.

«Bırak Arslan bey,» dedi «sarhoştur, görmüyor musunuz? Ayık olsa yapar mı?»

«Yahu ağabey kolum kırılıyor, kolumu kurtarın ilkönce.»

Kolunu kurtaran Akrep Fikri, bunu oğuşturarak ters ters Arslan beye bakıyordu.

«Peki, alın, alın götürün onu, Fikri, şunu bil ki nah şurama geldi. Senin arkanı bırakmayacağım artık. Dişe diş. Senin canına okuyacağım.»

Ayşe, kocasını sürükleyerek içeri soktu.

«Bırak, Arslan, bu gözdağı, ona bir zaman yeter. Bir zaman olsun yakamızı bırakır.»

«Ah, onu sürükleyerek şu avluya getirebilseydim. Kafasını şu taşlara vura vura kıracaktım. İçimin ateşi, böylece biraz olsun sönerdi.»

«Peki, hükümete nasıl hesap verirdin?»

«Eve tecavüz maddesinden biraz olsun işimiz hafiflerdi.»

Ayşıl, bu sırada babasına sarılarak:

«Babacığım, ben o seni yakaladı sanmıştım, öyle kork-

muştum ki...» dedi.

«Kızım, halk dilinde güzel bir söz vardır. Canı yanan eşek attan hızlı gider, derler. Bu, onun hiç usundan geçirmediği bir durumdu. Okumuş bir adamın her zaman çekingen ya da korkak olacağı kanısı, bu zavallıları her zaman yanlış hesaplara götürür. Beni görünce, damdan kaptığı kocaman bir kiremiti kafama vurmağa davrandı. Elini hemen can korkusuyla yakaladım, büktüm, namussuzun kolunda, ağzındaki o pis güç ne gezer! Hemen acıdan inlemeğe, evdekileri yardımına çağırmağa başladı. Ağbisi, anası, yalvar yakar onu elimden zor aldılar.»

Arslan, saate baktı:

«Saat te üçe gelmiş şimdi karakolda bir tek nöbetçi polis vardır. Böyle de olsa ben hemen giyinip karakola gidiyorum. Yarın için polis korkusunu bu hergeleye karşı bir kez daha seferber edeyim. Belki, bir süre daha geceleri rahat uyku uyuruz,» dedi.

Giyinmeğe başladı. Konuşmasını da sürdürdü:

«Merak etmeyin, ayışığı var. Yollar pek korkulu sayılmaz. Ben, sabahleyin polisi alır, gelirim. Benim karakola gittiğimi bilmesinler. Belki herifi cürmü meşruttan kaçırırlar. Siz, uyumanıza bakın, korkmayın.»

Ayşe:

«Nasıl korkmayız. Herif sen gittikten sonra bize saldırırsa?»

«Saldıramaz. Kapıları sıkıca kapayıp beni bekleyin. Evet, el elden üstündür. Binde bir olasılıkla herhangi bir şey olabilir. Hemen şu bizim bekçi düdüğünü bütün gücünüzle öttürürsünüz. Bekçi yetişir. O yetişmese bile herif ne olduğunu anlamadan korkup kaçar. Haydi, şimdi, hoşçakalın. Belki herifçioğlu, 'hem suçlu hem güçlü formülünü' yürütmek üzere benden önce karakola koşabilir. Bu kez, biz, hem mağdur hem suçlu duruma düşeriz. Haydi kalın sağlıcakla. Ben, gidiyorum.»

Arslan, giderken mahallenin birçok erkenci horozu onu tatlı sesleriyle uğurluyor. Biraz ötedeki eski ayazmanın başında büyümüş olan en uzun, en büyük kavak ağacında İshak kuşu, son birdiziye ezgisini söylüyordu.

Ayşıl, dışardan koşarak geldi:

«Anne, babaa, Dilaver beyin karısı geliyor. Sanki etekleri zil çalıyor.»

«Kim bilir, ne vardır yine?» dedi, Ayşe.

Arslan:

«Korkarım, adamcağızın elinden bir kaza çıkacak. İşleri son günlerde çok kötü gitmeğe başladı. Yusuf bey, bindikçe bindi dalına adamcağızın.»

Ayşe:

«Belediye başkanını mı vurur demek istiyorsun, yani?» diye sordu.

«Evet, öyle. Bizim başımızda nasıl bir Akrep Fikri belası varsa onun başında da Yusuf bey belası var. Adamcağızın fındık bahçelerini ille de elinden alacak. Ulusal kurtuluş savaşı yapıldı bu ülkede, çok kan döküldü. Emperyalistler sınırlardan dışarı atıldı. Bu derebeyi, bu iç düşman yerinde bırakıldı. Burda Dilaver beyin başına gelenler, öte yanda daha binlerce, yüzbinlerce kişinin, ailenin başına geliyor. Dilaver ki oldukça mürekkep yalamış, hakkını aramasını bilen bir adamdır. Eskiden Makedonya dağlarında çetecilik yapmış, Florina'da çok arkadaşı Liman'la, Ramazan'la çok adı işitilmiştir. Yunanlılar Anadolu'da çarpıştığı sürece o da arkadaşlarıyla Yunanlıların makedonyası Florina'da Yunan arkasından bir yığın asker koşturmuştur. Türkiye'ye geldikten sonra, hükümetçe kendisine kaçan Rumların fındık bahçelerinden biri verilmişti. Çok çalışkan bir adam olan Dilaver, bu bahçeyi kız gibi güzelleştirmiş, bütün eski yerlileri kıskandıracak bir fındık ürünü sağlamıştı. Eski derebeylerin torunu Belediye Başkanı Yusuf Bey, bölgenin toprağından bir cennet yeşilliği gibi fışkırmış bulunan bu güzel bahçenin tapuda zayıf bir yanını bulmuş olacak ki hemen Dilaver'e ağını attı. Şimdi, zavallı Dilaver bu çelik telli ağın içinde çabalayıp duruyor, çabaladıkça da daha çok ipliklere takılıyor. Bu çelik iplikleri, benim bildiğim, şimdiye dek hiçbir yargıç bulup koparamadı. Adamcağız örümcek ağının içinde sesini hiç kimseye işittiremediği gibi hiç kimse de artık onun hak sahibi olduğuna inanmıyor. Dün, gördüm onu, umutsuz bir yüz taşıyordu.»

Bu sırada Remziye hanımın kapıyı çaldığı işitildi. Ayşe hemen koşup açtı.

«Buyurunuz Remziye hanımcığım. Hoş geldiniz. Nedir,

bir şey mi var.»

Remziye hanım, köşedeki sedire yerleştikten sonra Ayşe'nin sorusuna şu yanıtı verdi:

«Bir şey de söz mü Ayşe Hanımcığım? Bizimki, az kalsın bugün bir cinayet işliyordu. Arslan beyefendi, Dilaver'i yalnız bırakmadığından bunu yapmağa fırsat bulamadı. Beyefendi, şimdiye dek onu cinayet işlemekten salt siz kurtardınız. Bugünlerde, bakıyorum, sizinle konuşmaktan da kaçınıyor. Onun sert davranışlarını önleyeceğinizi düşünmüş olacak sizinle görüşmekten çekinir oldu. Aman Arslan bey, kuzum, onu yalnız bırakmayın. Ona umut verin, öğüt verin, yine eskisi gibi. Eskiden her allahın günü sizi aramadan edemezdi. Sizinle görüştükten sonra eve dönünce geleceğe daha umutlu baktığını görürdüm. Bütün aşırı düşüncelerini bir kirpi sürüsü gibi kafasından kovar atardı.»

Koynundan kocaman bir parabellum tabancayı çıkarıp Arslan'a uzattı.

«Alın beyim şu meredi, saklayın bir köşeye,» dedi.

«İşte, Dilaver, bugünlerde bu lüveri kuşanarak Yusuf beyin adamlarıyla her zaman çıktığı kahveye gidiyordu. Ben, bayağı bir korunma kaygusuyla sanıyordum. Dün gece baklayı ağzından çıkardı. Ödüm koptu. Masasının gözünden gizlice kaptığım gibi bu meredi hemen yine size getirdim. Aman, beyefendi, ona yine eskisi gibi öğüt verin. Adam öldürmesinin önüne geçin. Tabancasını ararsa size emanet ettiğimi söyleyeceğim. Size gelse bile tabancayı saklayın, ona vermeyin.»

Arslan, düşünceliydi:

«Dilaver beyin niyeti gerçekten bozuk muydu? O, çok uzun yıllardan buyana Yusuf beyi vuracağını söyler durur. Birtürlü vurmaz. Vurmakla hiçbir şeyin bitmeyeceğini bilecek kertede de usu vardır.»

«O Yusuf beyi çoktan vurup yere sererdi, gelgelelim, sizin sürekli uyarmalarınız, yumuşatmalarınız, onu bu cinayeti işlemekten alıkoydu, onu suçsuz bir insan olarak bugüne getirdi.»

«Remziye hanım, ne yazık ki bugün ben de Dilaver beyin durumundayım. Biliyorsunuz, bizim başımızda da bir Akrep Fikri belası var. Yasanın gözünden kaçan, ufak tefek gibi görünen öyle suçlar işliyor, bunu öyle sürekli bir biçimde yapıyor ki bizi bir aile topluluğu olarak mutsuzluğun kucağına düşürüyor. Bizi canımızdan bezdiriyor, ha-

yatın bütün güzellikleri her allahın günü salt bu yüzden ağu kesiliyor.»

Remziye hanım, bunları dinledikten sonra biraz düşündü. Sonra, Rumeli şivesiyle şöyle konuştu:

«Anlıyorum beyefendi, siz de bir belaya çatmışsınız ama, bizim başımızdaki bela, ekmek paramıza saldırıyor. Bizi aç bırakmak tehlikesi yaratıyor.»

Remziye hanım bunları söylemişti ki pencereden bakan Ayşıl'ın şöyle dediği işitildi:

«Dilaver bey amca geliyor.»

Remziye hanım, korku içinde sordu:

«Nasıl görünüyor?»

«Bilmem, çok öfkeli gibi. Yusuf bey nasıl oluyor da bu adamdan korkmayarak onun bahçesine sahipleniyor?»

Arslan:

«Zarar yok, dedi, şimdi ben onu yatıştırırım. Mapusane hiçbir vakit öç duygularımız gibi tatlı değildir.»

Remziye hanım:

«Aman, Arslan beyciğim gözünüzü seveyim, onu katil olmaktan koruyun. Yuvamız yıkılmasın, hanumanımız sönmesin,» diye yalvardı.

«Sen korkma, yatıştırırım ben onu. Adalet sıtması, henüz can alıp can verecek duruma gelmemiş. Şu dağların ardında ufak bir umut ışığı daha görünüyor. O ışık da söndüğü gün artık ben değil allah bile tutamaz Dilaver'i.»

Bu sırada iri yarı sarışın mavi gözlü orta yaşlı bir adam olan Dilaver kapıdan karşılanarak içeri alındı, karısının yanında kendisine yer gösterildi. Adamcağızın üzgünlüğünü artırmamak için hiç kimse sesini çıkarmadı. Hemen herkes onu başıyla selamladı.

«Maşallah bizim hanım bizden önce gelmiş, bu koca kentte bir tek ahbabımız var. Onu da bezdirip kaçıracağız,» dedi.

«Bırak allah aşkı'na Dilaver. Bu konuşmayı şu günlerde Yusuf beyden mi öğrendin?» diye sordu Arslan.

«Benim iyi dostlarım. Sizi her ziyaretimde kendimi dünyanın en iyi insanlarından biri olarak duyuyorum. Şu en dertli günümde de yine dünyanın en iyi insanlarından biri olmak isteğiyle buraya gelmeyi ne çok isterdim.» Böyle konuşurken bir yandan da güzelce yerine yerleşti. Yine konuşmasını şöyle sürdürdü:

«Ne yazık ki bugün, koşullar hiç de uygun değil. Bu-

gün, ellerimi derebeyinin kanına boyamağa kararlıyım.»

Karısına baktı:

«Remziye, daha çok yorma, ver şu benim altı patları. Onu sen aldın biliyorum,» dedi.

Arslan, işe karıştı:

«Bırak şimdi tabancayı mabancayı, mahkemeden bir iş çıkmadı mı?»

«Çıkar mı? Mahkeme tehdit altında. Korku dağları bekliyor. Yusuf beyin kara eli her yana yetişiyor. Yargıçlar ya yetersizlik kararı vererek davayı başlarından atıyorlar, ya da istifayı basıp burdan kaçıyorlar. Hiçbiri ölümü göze alamıyor. Dün de mahkeme, bizim davayı uzak bir kasabadaki mahkemeye attı. Sanki, Yusuf beyin eli oraya yetişmeyecekmiş gibi.»

«Bu yılki ürün ne oldu henüz toplanmadı mı?» diye sordu Arslan.

«Ne toplaması be biradar? Yusuf bey, tıpkı öbür yıllarda yaptığı gibi bahçeye yüzlerce adamını sokarak güçlü lüks lambalarının, ışığı altında bütün fındıkları toplatmış. Sabahleyin gittiğimde bütün bahçeyi, üzerinden bir çekirge sürüsü geçmiş gibi buldum. Yargılamanın bir uzak kasabaya atılması, fındık ürününün yağmalanması birdenbire eski Makedonya komiteciliğimi depreştirdi. Aldım altı patları, sakladığım yerden, yağlayıp temizledim ya da temizleyip yağladım. Sürdüm içine çelik fıstıkları.»

Bu sırada Ayşe, bir tepsi üzerinde bir yığın çay getirdi.

«Dilaver bey, bir çay almaz mısınız?» diye sordu.

Dilaver, Rumeli şivesiyle konuşarak teşekkür etti, dolu bardaklardan birini aldı:

«Çok teşekkür ederim. Bu eve her gelişimde durgun, berrak kaynak sularına benzer bir rahatlık kaynar içimde. Ötede geçen çetin kavgayı hemencecik unutuveririm. Arslan bey dostum, sen olmasaydın, bu Yusuf bey zalimini ben çoktan öbür yana yolcu ederdim. Otursun kalksın dua etsin sana. Yemesin, içmesin senin ömrüne dua etsin,» dedi.

«Öldürmekle hiçbir şey kazanılamaz.» dedi Arslan, arkasını da şöyle getirdi. «Bu yüzden de pratik bir yararı yoktur. Cezaevine girdikten sonra onun kertesinde zarara uğrarız. Bir tek kazancımız olur ki bu da hiçbir pratik değeri olmayan pek küçük bir kazançtır. Yalnız, yaşamın itici güçleri arasında Radyum gibi ışık saçan bir güçtür. Bir

insanı olduğu gibi, bir toplumu da iterek en tehlikeli bölgeye dek yürütür. İşlerin çözümleneceği bir nokta bulunca ya dek yürütür. İtici gücünü kullanır, birdiziye kullanır. Ben, buna Adalet sıtması diyorum. Halk, haksızlıklara, zulümlere uğradıkça gerçek malaryadan daha korkunç olan bu sıtma, içine düştüğü gövdeleri ruhuyla birlikte kasıp kavurur. Adalet sıtmasına tutulmuş bir insan artık yalnız kendisi için yaşamağa başlar.»

«Umut ne söz Arslan. Ben, bir batağa düşürülmüşüm ki yıllardır orda bocalıyorum.»

«Sen, ne dersen de Dilaver bey, ben senin durumunu henüz tabancaya el attıracak kerte umutsuz görmüyorum. Henüz kafan çalışıyor. Adalet sıtması, henüz bütün insanlık duygularını yakıp kavurmamış.»

«Bunu nasıl söyleyebiliyorsun?»

«Şundan ki, sen henüz sağsın. Hanımın sağ. İkiniz de henüz güçlü kuvvetlisiniz. Şu sırada devleri yenecek gücünüz var. Fındık bahçeleriniz ise henüz büsbütün elinizden gitmedi. Yalnız, geçen yılki ile bu yılki fındık ürününüz Yusuf beyin çekirgelerince yağma edilmiş bulunuyor. Bu da en çok birkaç bin liralık bir zarar. Sen, şimdi gider de Belediye başkanını vuracak olursan, birkaç bin lira karşılığında bir adam vuran bir katilden başkası sayılamazsın. Üstelik, o kiralık katiller gibi Yusuf beyi tepeledikten sonra o paraya da kavuşamayacaksın. İki bin liranın öcünü almak için ya sehpaya gideceksin ya da yargıçlar yürekli çıkarsa on beş yıllık bir yargı yiyerek damı boylayacaksın. Karın, dışarda, aç, perişan kalacak. Oysa, şimdi, davan yargı aşamasında. Demin de dediğim gibi, fındık bahçelerin de henüz senin üzerinde, kentte yaşamana hiç kimse ses çıkarmıyor. Türkçesi, Dilaver bey senin henüz Yusuf beye kurşun atacağın zaman gelmemiştir. Olayları zorlamayalım.»

«Arslan bey, ben bugün kırk beş yaşına gelmiş eski bir askerim. Türkiye'de başka bir iş tutacak sermayem yok. Elimden en iyi gelen iş, silah atmak! O da bugün işe yaramıyor. İşte bu darmadağın dünyam içinde yemyeşil bir umut bahçem vardı. O da fındık bahçelerimdi. Onlara ben orta yaşımın cenneti gözüyle baktım. Bu bahçelerin öyküsünü yüz kez anlattım size. Bunlara verdiğim emekler ortalama bir köylünün kendi bahçesine verdiği emeklerin gücünü, anlamını aşıyordu. Ben, fındık

bahçelerimi, ressamların resim yaptığı, şairlerin şiir yazdığı, müzikçilerin şarkı bestelediği gibi onarıp güzelleştirdim, yetiştirdim. Mübadil olarak Türkiye'ye geldiğimizde burasını bize Florina'da kalan topraklarımız için verdiler. Bunlar, bizim tapulu malımız oldu. Gelgelelim, bu tapulu bahçeler, bir kıtlık diyarının yaratıklarını andırıyordu. Cılız, bakımsız, zavallı çalılıklardı. Elimi şakağıma dayayıp bir Avrupalı gibi ne yapabileceğimi uzun uzun düşündüm. Biz, bu zavallı fındık çalılıklarından yiyecek beklerken onların da bizden yiyecek beklediğini anladım. Rumlar zamanında oldukça bakımlı olan bahçeler, hiç tımar, onarım görmemiş, piçleşmişti. Keçiler, atlar, eşekler, sığırlar, kemire otlaya zavallı fidanların iflahını kesmişlerdi. Bunları nasıl adam edecektim? Çok uzun düşündükten sonra bu öksüzleri besleyecek gübre türlerini bulur gibi oldum. Karadeniz kıyılarında tarlalara Hamsi ekildiğini biliyordum. Bundan giderek fındık fidanlarını besleyecek gübreyi bulmakta gecikmedim. Balıkçıların kurşunla avlayıp işlerine yarayan yanlarını aldıktan sonra gerisini kumsallara attıkları Yunusbalığı leşlerini toplayıp Fındık bahçelerime götürdüm. Fidanlarımın çevresinde fırdolayı çukurlar kazarak Yunus leşlerini oralara gömdüm. Bu iş böylece birkaç yıl sürdü. Her geçen yıl, Fındık fidanlarım, biraz daha göğerdi, boy attı, yeşillikleriyle milletin gözünü kamaştırır oldular. Baktım, bütün bahçe sahipleri bana imrenerek değil de kıskanarak bakıyor. Birkaç yıl bahçelerimden çok bol fındık aldım. Bahçelerimin yeşilliği dünyayı tutmuştu. O gür yeşillik içine her girişimde kendimi şimdiden cennete girmiş sanıyordum. Bütün ötücü kuşlar, öbür cılız, renksiz bahçelerden kaçmış, benim bahçelerime sığınmıştı. Ayışığında sayvanda düş görür gibi uyandığımda bülbül yanıbaşımdaki bir çalı kümesinin güvenli kuytusunda alabildiğine öter, ruhuma mutluluklar yağdırırdı.

«Ama, henüz bu yemyeşil umut bahçesini yitirmiş değilsin,» dedi. Arslan, sözünü şöyle sürdürdü. «Umut gerçi kahpe bir şeyse de o gülümsedikçe ortada her zaman sahip olacağımız bir şey var demektir. Sen, şu sırada büsbütün umutsuz değil, salt öfkelisin. Tabancanı, hiçbir vakit öfkelenince kullanma, aziz kardeşim.»

«Peki, ne zaman kullanayım?» diye sordu Dilaver.

«Sırılsıklam umutsuz düştüğün zaman. Yeryüzünün, gökyüzünün bütün kapıları yüzüne kapanınca,» dedi Arslan.

«İnsanlar müsaade etmedikçe gökyüzünün kapıları açılmıyor ki.»

«Yusuf bey şu sırada kocaman gövdesiyle umuda giden bütün yolları kapamış, bütün delikleri tıkamıştır,» dedi Dilaver.

Arslan:

«Hayır, ben senin yerinde olsaydım, o uzak kasabadaki mahkemenin vereceği kararı beklerdim. O, olumsuz çıkınca yargıtayın sonucunu beklerdim. Yargıtaya başvurunca da boş durmaz, Ankara'ya gider, ya içişleri bakanına ya Atatürk'e başvururdum. Suyun gözü ordadır. Bunun için derim ki öfkeni yen, yüreğinin, koltuğundaki öfke diktatörünü yerinden kov. İktidarı ele al. Umudunun kılıcını çek. Aydınlık kapılardan birine doğru yürü.»

Mavi gözlerini denizin uzaklarına dikerek bir tiyatro tiradını andıran bu güzel sözleri dinleyen Dilaver, en sonra şöyle yanıt verdi:

«Arslan bey, dünyada en gidersiz, en kolay iş öğüt vermektir. Bu, insanın kendi kendisine değil de başkalarına verilirse daha kolay olur. Bence, en ucuz karagün dostluğu budur. Bir de şu içimde yanan cehenneme sor. Bak sönmek biliyor mu?»

Arslan, saldırıya benzeyen bu sözler karşısında duraladı. Sonra:

«O senin bağrını yakıp kavuran ateşin adını senin gibi ben de biliyorum. Buna doyurulmamış adalet sıtması diyorum ben. Tropikadan daha öldürücü, namussuz. Tropika olsa olsa kanını ateşe verdiği insanı yok eder. Adalet sıtması ise, mutlaka dışarda bir kurban arar, ya da suçlu arar ilkin onu yok eder. Kimi zaman da kendine kıyar. Biliyorsun benim başımda da bir Akrep Fikri belası var. On yıldır Türk kanunlarından kaçmasını bilen taktiklerle küçük ailemizi tedirgin edip duruyor. Bizi canımızdan bezdirdi. Ben de senin gibi geçende bir öfkeye kapıldım. Bir punduna getirerek herifi yakaladım. Sürükleyerek bizim avluya getirip öldürmek istedim. Derken herifin tetikte bulunan ev halkı yetişti. Yalvarıp yakarıp herifi elimden aldılar. Bu yüzden, bana geçmiş olsun diyebilirsin. Ben, onu ancak, büsbütün umutsuz düştüğüm gün öldüreceğim. Şimdi sana verdiğim salığın kendim için de geçerli olduğunu anladın mı, Dilaver!»

Dilaver, birdenbire yerinden fırladı, pencereden dışarı

bakmağa başladı:

«Bırak bu felsefeyi, kuzum, ver şu piştofu. Şimdi bir piştof alacak param yok. Boşuna bir şeyler sattırarak bir piştof daha aldırma bana. Ben ejderhayı bugün çarşının ortasında adamlarıyla gezerken tahtalıköye göndermeğe karar verdim. Remziye, nerde piştofum?»

Remziye, ağlamağa başladı:

«Onu öldürünce seni hapse atacaklar, sonra da belki asacaklar. Beni kime bırakıp gideceksin? Benim senden başka kimim var?»

«Bırak bu tabancayı, yalvarırım, Dilaver. Varsın gitsin Fındık bahçelerimiz. Sen, sağ oldukça bizi geçindirecek ne işler tutarsın. Kaleminden kan damlar. Varır mahkemede dilekçe yazarsın. Olmazsa başka bir iş bulursun. Gücün, kuvvetin maşallah, yerinde. Sürme elini pis herifin kanına. Beni aldın Türkiye'ye getirdin. Bütün hısım akrabam orada kaldı. Orada olsaydım yine neyse ne. Vazgeç şu herifi vurmaktan!» diye yalvardı.

Dilaver, baktı, karısı ağlıyordu. Hem de en umutsuz insanların, en sevdiği kişileri yitirenlerin ağladığı gibi ağlıyordu, o da üzüldü. Dilaver, kalkıp karısının yanına gitti. Çarşaf gibi kocaman mendilini çıkarıp onun gözlerini kurulamağa çalıştı. Havanın yatıştığını gören Arslan, gidip içerden Dilaver'in tabancasını getirdi. Elinde evirip çevirip baktı, biraz kurcaladı.

«Eski tip bir tabanca ama güzel bir tabancaymış, içi de doluymuş. Demek ki son kerte umutsuz düştüğüm gün, bana da böyle bir tabanca gerekecek. Bana öyle geliyor ki, o esrarkeşi gebertmek için bir tek tabanca yetmeyecek. Hiç olmazsa birkaç tabancam olmalı. Bir tek tabancanın kurşunları, içimde on yıldır biriken ağulu hıncı onun üzerine boşaltmağa yetmeyecek gibi geliyor bana. Belki de onu bir makinalı tüfekle biçmek, benim boşalmamı sağlayabilir. O herif, işte içimde bu kerte öfke, hınç, öç isteği uyandırdı. Ne yazık ki, bütün bu öfke ile öç alma hırsı, bir insanı öldürmeyi gerektirmez. Bu da, elbette, bütün kanun kapılarından elleri boş döndükten sonra olacak bir iş. Ben, sonuna dek kanunun göze görünmez dişlilerinden birine takmağa çalışacağım.»

Bunu söyledikten sonra tabancasını Dilaver'e verdi.

«Al tabancanı, ahbap, hayrını gör. Yalnız, şunu kafanda tut. Belki senden önce benim ölüm adayım, öbür yanı

boylayacak. O zaman da bu güzel altıpatları senden ödünç isteyeceğim. Ama, yok, yok, yok sonra onu da suç aygıtı olarak polise kaptırırız.»

Dilaver, Tabancayı elinin tersiyle itti:

«Bırak, sende kalsın, belki tutup üstümü arayabilirler. Mademki ilerde sana da gerekecek. Varsın sende dursun, Arslan bey. Hakkın var. En son çareye böyle erken başvurmamalıyım. Haydi kalkın sizi bir gazinoya götüreyim. Serin bir şeyler içeriz. Usumuz başımıza gelir. Bu süre içinde de bu pis işlerden hiç söz etmeyelim.»

«Haklısın,» dedi Arslan, «şimdiye dek yeryüzünden senin Yusuf bey gibi nice ejderhalar, bizim Akrep Fikri gibi ne çakallar gelip geçmiştir. Şu meredi de gidip zulasına koyalım.»

Tabancayı saklamak için iç odaya geçti.

Dilaver, günlerdir, evinden çıkmamıştı. Kafasının içinde korkunç gezintiler yapıyordu. Bir de fındık bahçesini görmek istedi. Dışarı çıktı..

«Aman, Dilaver, gözünü seveyim. Nereye gidiyorsun? Mapusaneye mi?»

Dilaver, güldü:

«Yok, canım, biraz canım sıkıldı da kıra çıkıyorum. Bu arada şu eskiden bizim olduğunu sandığım fındık bahçesini uzaktan olsun şöyle bir gözden geçireyim dedim.»

«Aman, gözünü seveyim uyma o zalimlere, yerler bizi sonra.»

«Onlar mı bizi yerler biz mi onları yeriz görürüz, hanım.»

Fındık bahçelerine doğru uzaklaştı. Kendi fındık bahçesine yaklaştıkça yüreğinin atışı hızlanıyordu. Birbiri arkasından püsküren türlü tonlarda yeşillik kümeleri toprağı örtüyor en geride uzakta mor dağlar duman yığını gibi görünüyordu. Biraz yukarda, silahlı bir özel bekçi, bir taşın üstüne oturmuş, tüfeği kucağında, kemençe çalarak karadeniz manileri söylüyordu. Sonra birden, kemençeyle türküyü bırakarak tüfeğini aşağıya doğrulttu:

«Dilaver bey sen misin?»

Bunu söylerken silahını indirdi.

«Benim, Bahtiyar ağa,» dedi Dilaver.

Bekçi:

«Yusuf beyin şiddetli buyruğu var. 'Dilaver bey, bahçelere girmek isterse vur,' dedi.»

«Peki, ben eski bahçeme girsem, sen de hemen çekip vuracak mısın beni?»

«Ekmek yediğimiz bir kapının zagonuna boyun eğmek belası var,» dedi adam.

«Ben de bahçelere girmek için değil, şöyle uzaktan bir seyrederek içimin sıkıntısını, ağusunu dökmek istedim. Biliyorsun çoluk çocuğumuz yok. Ömrümüzü yurt uğruna Makedonya dağlarında harcadık. Çocuk yapmağa zaman elvermedi. Bu yüzden, ben, bu yeşil bahçelere çocuklarım gibi bağlandım. Onların yapraklarını sarı gördüm mü sıtmaya tutulmuşlar gibi üzülüp üzerlerine düştüm. Gür yeşilliklere büründüklerinde mutluluk, yüreğimde pınar suları gibi şırıl şırıl aktı, sen, bilmem, bunu anlar mısın, Bahtiyar ağa?»

«Elbette anlarım, ben de rençberim.» dedi, Bekçi.

Dilaver:

«Şimdi de cansıkıntısından patladığım zamanlar buraya geliyor, yitik çocuklarımı seyrediyor, onların sararmağa başlamış sık yaprakları arasında gözlerimle olsun eski mutluluğumu arıyorum. Hoşuma gidiyor bu fındık milletine bakmak! Kimseye zararları yok. Yemyeşil düşünceleri içinde yaşıyorlar. Ayrıca, kankör insanları da tatlı fındıklarıyla besliyorlar...»

Bekçi:

«Dilaver bey, Yusuf beyin buyruğunu bilsen titrersin.»

«Ne buyruk vermiş beyiniz?» diye sordu Dilaver.

«Bahçelerin kıyısına dahi yaklaşırsa çek vur,» dedi.

«Peki, ne duruyorsun öyleyse? Çek vursana beni.»

Bekçi, gün görmüş adamlar gibi uzun uzun kafasını salladı, sonra, konuşmağa başladı:

«Bırak allasen, Dilaver Bey. Biz, boğaz tokluğuna kiralık katillik yapacak adam mıyız? Seyret eski bahçeni. Gönlün açılsın. Ben, bilirim bu özlemi. Buna sıla özlemi de derler. Ama daha başka bir özelliği vardır. Memleketten uzak düştüğüm seferberlik yıllarında bu bağların, bahçelerin dingin yeşillikleri bilsen nasıl gözümde tüterdi. Varıp bu yeşillerin içine gömülmek, günlerce aç, susuz kalmak pahasına salt onun mis gibi kokan çimenlerini koklamak uğruna yanar tutuşurdum. Bu kır kokularının sarhoşluğunu iyi bilirim ben.»

Dilaver, coşmuştu:

«Var ol, sağ ol kardeş,» diye bağırdı. «Bilmezsin, içimde nasıl bir ateş yanıyor! Bu bahçeler, mademki benim olmayacaktı, neden bana vererek alıştırdılar? Sonra, tapusunu aldığım bir toprağa nasıl bir başkası sahip çıkar, Yusuf bey de olsa?»

«Haa, Dilaver bey, iki gözüm, bana bunlardan laf etme. Bilirsin, ben cahil bir adamım. Zagondan, magondan anlamam. Sen, benimle tatlı tatlı konuş ta bu kirpi gibi soruları Yusuf beyin kendisine sakla. Onlardan ancak o anlar. Ben, Yusuf beyin yanındaysam da çakal değilim. Yoksulluk yüzünden kapılandım. Hep savaşlarda çürüttük ömrümüzü. Bu yüzden de bir baltaya sap olamadık. Tarlafaresi gibi yoksul kaldık. Balkan savaşı, seferberlik, Yunan savaşı, hep bizi ateşleri arasında buldu. Karadeniz alayları içinde ölesiye çarpıştık. Hele Balkan savaşında düşmanı Çatalca'da durduran bizlerdik. Hepsi boş. Bir tek Yunan savaşı, yararlı bir savaştı. Onu vurup kırmasaydık halimiz bitikti hepimizin. Gel gör ki ondan da ancak canımızı kurtararak çıktık. Yine büyük lokmalar kapanların elinde kaldı. Bizler yine yoksul ocaklarımızın başında soğuktan titreşir açlıktan ölür duruma geldik. İşte, salt bu Yusuf bey gibiler parsayı topladılar. O da yetmemiş gibi, tapulu mallara, örneğin senin fındık bahçelerine göz diktiler. Neylersin, Dilaver bey, aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık. Anamı belleyen kadı. Nişlersin demişler. Senin durumuna bizim uşaklarla birlikte ben de yanıyorum ama elden ne gelir? Herifçioğlunun hırsı doyacak gibi değil.»

Dilaver, hiç ummadığı halde karşısında kendisi gibi düşünen bir adam görünce büsbütün coştu. Nerdeyse gözlerinden yaş geliyordu. Pakfon tabakasını çıkarıp bekçiye uzattı:

«Sar şu tabakadan bir sigara, kardeş. Gözlerimden yaş getirdin. Bense, Yusuf beyin çevresindekileri toptan birer duygusuz canavar sanıyordum. Tanrı senden razı olsun. Beni insanlar üstüne kötü kötü düşünür olmaktan da kurtardın. Şimdi, içim, biraz daha rahat. Yüreğimin başını yakan o ateş, şimdi biraz serinledi.»

Bekçi:

«Öyledir,» dedi, «insanlar hiç de göründükleri gibi değildir. Çoğu, kötüden çok iyiye yakındır. Giderek duyguludur. Ancak, şu var ki insanlar, çoğunlukla korkaktır. Ağız-

ları var, dilleri yok gibidir. Karıları, hergün evde çocuklarını döverek hayatın sırtlarında hergün şaklayan kırbaç acısını çıkarmağa çalışırken yine o nedenle kocalar da karılarını döverek dünyanın zulmünden öç aldık sanırlar.»

Dilaver:

«Nasıl, iyi nişan atar mısın?» diye sordu.

«Hem de çok iyi. Yunan savaşında 26 Ağustos savaşından birkaç gün önce batı cephesi kumandanı İsmet paşa, bizim alaya gelerek nişan attırdı. O zaman, ben çavuştum. Hepsini on ikiden vurdum. İsmet paşa 'Aferin Çavuş,' dedi, 'sizin gibiler bu orduda varken Türk ordusu yenilmez.' Sonra, giderken, beni alnımdan öptü alayın kasasından da bana ödül olarak para verdirtti.»

Dilaver:

«Siz, o zaman Türkiye'de Yunanlılarla çarpışırken, ben de Balkanlarda, Makedonya'da Yunanlıların kendilerinin olduğunu ileri sürdükleri Florina'da kurduğum Türk çetesiyle onları uğraştırıyordum. Yani, benim Florina savaşım da bizim Anadolu savaşının bütünleyici bir parçası gibiydi. Şundan ki heriflerin bir sürü adamını arkamızda dağlarda gezdiriyor, cepheye gitmekten uzak tutuyorduk. O zaman Batı Trakya'da da bu işi yapan bizim gibi Türk çeteleri vardı. Savaş bitince onlar da bizim gibi Türkiye'ye döndüler. Şimdi ne günlere kaldık, Bahtiyar Ağa.»

Dilaver, bunları söyledikten sonra çok duygulandı ağlamağa başladı.

«Ağlama, Dilaver bey,» dedi bekçi, «sıkıntıdan yüreğin çok yufkalaşmış. Daha hiçbir şey bitmiş değil ki...»

«Herşey bitti. Bitmeyen salt umudumuz. Tarla faresi gibiyiz.» dedi Dilaver.

Bu sırada, bekçi üstünü başını düzelterek doğruldu:

«Yusuf bey geliyor.»

Dilaver, sırtı o yana dönük:

«Buraya mı geliyor?»

«Evet, bize doğru geliyor,» dedi Bekçi.

«Gelsin bakalım,» dedi Dilaver.

Yusuf bey, arkasında adamları, yavaş yavaş, konuşa konuşa geldi. Önceleri görmezlikten geldiği Dilaver beyi birdenbire görmüş gibi yaptı. Sesine yüz yıllık bir dostluk havası vererek şöyle dedi:

«Kimi görüyorum buralarda? Bizim Dilaver beymiş. Nasılsın Dilaver bey.»

Dilaver başını çevirmeden bağdaş kurduğu yerden yanıt verdi:

«Ne çabuk senin Dilaver oluyor muşum? Sana iyiyim dememi· mi bekliyorsun?» diye sordu.

Yusuf bey:

«Yoo! O kertesine hakkım yok. Senin dertli olduğunu yakından bilmekteyim.»

Bunu söyledikten sonra geçti, Dilaver beyin karşısına bağdaş kurup oturdu. Altın sigara tabakasını çıkardı, bir sigara sarmasını istedi.

«Bir sigara sar da barışalım.»

«Sarmam. Namertlerin tütünleri beni ağular,» dedi Dilaver.

Yusuf bey:

«Bak, ne de ağır konuşuyorsun. Sanki ben Profesyonel bir katilmişim gibi köpekleri zehirler gibi insan zehirlermişim gibi. Şimdi, ben, senin konuğun sayılırım. Böyle davranman yakışık alır mı?»

«Hangi konukluktan sözediyorsun? Bütün dünya senin malın. Nereye gidersek gidelim biz senin konuğun sayılırız.»

Yusuf bey, bu söz üzerine bir kahkaha attı.

Dilaver:

«Sen, karıncalarla fillerin öyküsünü bilir misin, Yusuf bey?» diye sordu.

Yusuf bey:

«Karıncaların bin türlü öyküsü vardır. Anlat bakalım. Ne demek istiyorsun?»

Dilaver:

«Bu öyküyü de kendi malın sayarak sahiplenmek istemezsen eğer anlatayım.»

«Anlat, dinliyorum.»

Dilaver, hikayesini şöylece anlattı:

«Bir gün karıncalar, bütün hayvanların padişahı olan hazreti Süleyman'a başvurmuşlar. Fillerin yuvalarının üstünü yol ettiğini bu yüzden her sabah her akşam suya giderken yuvalarını çökerttiklerini, bu yuvaları yeniden yapmak uğruna çok sıkıntı çektiklerini anlatmışlar, yakınmışlar. Hazreti Süleyman, Filleri çağırarak, gövdenizin iriliğine hiç güvenmeyin. Bu karıncalar çok küçükse de yanyana gelirlerse başa çıkamazsınız yolunuzu değiştirin, karıncayı küçümsemeyin demiş. Filler, bu söze gülüp geçmiş-

ler. Karıncaların yuvaları yine başlarına yıkılıp durmuş. Bunun üzerine, karıncalar, ülkenin bütün karıncalarına mesaj göndererek toplanmışlar, bir gece içinde onların suya gittikleri yolun altında kocaman bir tünel kazmışlar. Ertesi sabah, güle oynaya suya giden fil sürüsü, bu derin çukura yuvarlanmış.»

Yusuf bey:

«Hikayen, çok anlamlıymış. Peki, sen, burdasın ya. Öbür karıncalar nerde?»

«Türkiye'nin her yanında. Ama, ilkönce Hazreti Süleyman'a başvuracağım,» dedi Dilaver bey.

Yusuf bey, bir kahkaha attı.

«Dilaver, bugün, anlamlı, keyifli konuşuyorsun. Bayağı karşılıklı konuşulacak bir arkadaş durumuna gelmişsin,» dedi.

Dilaver:

«Seninle sırtlanlar arkadaşlık etsin,» dedi.

«Bak, işte, yine nezaketten ayrıldın. Demin Hazreti Süleyman'ın adını andın o da kim? Nerde?»

«Ankara'da, Atatürk. Bir tek umudum onda. Ona başvuracağım. Benim hakkımı ancak o koruyabilir. Yalnız kimi sırtlanlar o sırada yolumu kesmeseler!»

Yusuf bey iki büklüm oluncaya dek güldü. Gözlerinden yaş geldi.

«Dilaver, Dilaver, sen ona güvenmekle çok iyi ediyorsun, oğlum. Onunla bizim aramızda geçit vermeyen dağlar, beller var. Atatürk, ancak askerdir, bu işlerden anlamaz. O, memlekette zenginlerin çoğalmasını buyurmuş. Bizim mebus, bunu kendi kulağıyla işitmiş. İşte, biz de onun o buyruğuna uyarak zenginleşiyoruz. Bu ülke, ancak, senin gibi kitipyozların değil benim gibilerin, Yusuf beylerin çoğalmasıyla kurtulacak. Biz, bu ülkeyi lortlar malikanesine çevireceğiz. Zengin olacağız, sonuna dek zengin olacağız. Elbette, zenginliği balık gibi denizden toplayacak değiliz. Senin benim gibi insanların mallarına, mülklerine, emeklerine el koyarak yapacağız bu işi. Kim daha atik, daha atak, daha güçlü daha örgütlü olursa o üstün gelip en zengin olacak.»

Bu kez, bu düşünceler karşısında Dilaver istemeyerek bir kahkaha attı:

«Senin bu dediklerine orman kanunu derler. Oysa, bizim uygar kanunlarımız var. Onlar, hep bunların karşıtını

söylüyor,» dedi Dilaver.

Yusuf bey bağırdı:

«Oğlum oğlum, Atatürk, zengin olunuz, buyurmuş. Sen, usunu başına devşir. Benim dediğime kulak ver. Hepimiz zengin olmak zorundayız. Allah bilir, sen Ankara'ya hiç gitmemişsin, Ankara'nın kıyısındaki köyler, topraklar nasıl yağmalandı, vekili, kuşu, kurdu nasıl zengin oldu git de bir de sen gör.»

Dilaver bey:

«Ben, ancak, kendi felaketimi görebilecek küçüklükte bir insanım. Gidip uzaklarda başkalarının felaketlerini de gözetleyerek eğlenceye ne zamanım ne de gücüm var,» dedi.

«Seninki bir felaket değil, bir alınyazısı. Bu, olacakmış ki oldu. Büyük balık durmadan küçük balıkları yutacak. Bizler, karadeniz balığıyız. Ama hamsi değiliz. Sen de yabancı bir balıksın. Elbette, ilkönce seni yutacağız. Başka türlü zengin olunur mu? Senden, şundan vurmazsak Ankara'da bekleyenleri neyle doyuracağız? Benim buradaki Belediye başkanlığım, tanrının bir armağanı mıdır sanıyorsun» diye sordu Yusuf bey?

Bu sırada Dilaver, adamı haklamanın zamanı geldiğine karar vererek elini koynuna soktu. Ne var ki tabancasını Arslan'da bırakmıştı. Bunu gören Yusuf bey de hemen tabancasına el atmak üzereydi ki Dilaver tabanca yerine Pakfon tabakasını çıkararak bekçiye uzattı:

«Gavur et bir sigaramı ahbap.»

Yusuf bey, bu oyuna geldiğinden dolayı şaşırdı. Bu kez, kendisi altın tabakasını çıkarıp Dilaver'le bekçiye uzattı. Dilaver, psikolojik şaşkınlığı sürdürmek uğruna tabakayı aldı, içinden «rezil herif» diyerek Kerhen bir sigara sardı.

Yusuf bey:

«Bağışla, Dilaver, ben Piştof çektin sandım. Şundan ki o el davranışıyla ancak silah çekilir. Demek ki sen eski bir silahşör olduğundan bunları kolayca karıştırıyorsun. Evde beni nasıl mıhlayacağının idmanını herhalde sık sık yapıyorsundur.»

«İdmanın ne gereği var,» dedi Dilaver. «Sen, bir pire olup saklansan, uçkurunun kıvrımları arasında yine seni bulur, iki gözünün ortasından vurabilirim. Daha dün, bir dost, elimden Piştofu almasaydı, sen, şimdi şurda bana çalım satamayacaktın.»

Yusuf bey:

«Demek, beni vurmağa kararlısın?» dedi.

«Hiç kuşkun olmasın,» dedi Dilaver, «Ancak, henüz zamanının gelmediğini öğrenmiş bulunuyorum. Kafana bir kurşun sıkacak kerte umutsuz düşüremedin beni daha. Büsbütün umutsuz düştüğüm gün, sen seyret bendeki o korkunç gümbürtüyü.»

Yusuf bey:

«Bakıyorum, kafan işliyor,» dedi.

Dilaver:

«Tehlikede olan her hayvanın, her insanın kafası işler. Ancak, durmadan küçük balıkları yutmakla geçinen canavarlar, zamanla tehlike duygusunu yitirir, aptallaşırlar,» dedi.

Yusuf bey:

«Benim gibiler mi yani?» diye sordu!

Dilaver:

«Orasını bilmem, Yusuf bey, burada sana bir kez daha yalvarıyorum. Ne olur, şu benim fındık bahçelerine ilişip te beni katil etme. Ben, Rumeli'de bir mezarlık dolusu düşman öldürdüm. Ne var ki, bir tek yurttaş, bir tek Türk öldürmedim. Öldürmek de istemiyorum. Beni hem dünyada hem de ahirette dolaşamamak utancına mahkum etme. Benim bahçelerimden vazgeçmen, seni ne küçültür, ne de zenginliğinden, gücünden eder. Hem, sağ kalır, daha uzun zaman yeryüzünün safasını sürersin, hem de kendi bahçelerinin yanıbaşında bir başka mutlu insanın barınmasını sağlamış olursun. Bu sevgili bahçelerimi bana Atatürk değil de sen bağışlamışsın gibi, sana durmadan dualar ederim.»

Yusuf bey, için için çok öfkelenmişse de açığa vurmak istemedi, ancak, çokça yufkayüreklilik gösterdiğini anladı. Yoksa, Dilaver, bunca yürekliliği nereden bulacaktı? En sonra şöyle dedi:

«Dilaver, Biraz güleryüz gösterdik diye olmayacak isteklerden sözetmeğe başladın. Haydi, şimdi, sağlıcakla kal. Türkiye'nin mahkemeleri, yargıçları var. Dava da ordadır. Onun vereceği karar karşısında boynumuz kıldan incedir.»

Dilaver:

«Tüh! Allah belanı versin. Yok, dur, bekle biraz. Senin belanı ben vereceğim,» diye bağırdı ve yerinden fırlayarak aşağı doğru koşmağa başladı.»

Yusuf bey:

«Bekçi,» diye bağırdı, «bekçi. Bir daha bu herifin bu bahçelere yaklaştığını görürsen uzaktan ateş edeceksin, anladın mı? Gelip burada fındıklarla gelin güvey olmasına göz yumma,» diye şiddetle buyruk verdi.

Bekçi:

«Başüstüne bey! Dilaver'in hayaline bile uzaktan ateş edeceğim.»

Bir kez daha Arslan bey gillerin Uğurtepe'deki evlerinin oturma odasındayız. Arslan, berduşu mahkemeye vermiş, suçüstü mahkemesinde onu biraz terleteceğini ummaktaydı. Ayşe, kızı Ayşıl'a şöyle dedi:

«Baban, acaba ne yaptı mahkemede? Bir tek tanık bulamadan gitti. On yıldır o serseriyi bir kez olsun kıstıramadı. Bütün mahalleli heriften yılgınsa da yakınıcı ise de suskun. Zavallı baban, yine sabaha dek karakollarda dolaştı durdu. Allah'tan, polisler, böyle serserilere göz açtırmıyorlar. Ancak, ne yazık ki bu, çare olmuyor. Kaç kez söyledim babana, şu kulübeyi satıp da burdan gidelim diye, ama, gelgelelim, bir ejderha, bu serin suyun başını kesmiş bize soluk aldırtmıyor. Bir sarhoş, bıçağı, tabancası olmayan pis ağızlı bir berduş on yıldır burda bize kan kusturuyor. Öyle oldu ki herkes bize geceleri onun bağırdığı biçimde bakıyor. Biz, başımızı ne kerte yüksek tutarsak tutalım, halk, yine bize onun sövüntülerinin anlamınca bakıyor.»

«Dikkat ediyorum, artık, beni de karıştırmağa başladı sövüntülerine,» dedi Ayşıl. «Çünkü, artık büyüdüm, genç kız oldum.»

Ayşe:

«Baban dün gece daha çok buna içerledi ya. Seni de karıştırınca artık dayanamadı. Yine geceyarısı karakola varmak üzere o ıssız yollara düştü. Korkuyorum, bir gece o ıssız yollarda başına bir iş gelecek adamcağızın.»

Bu sırada dışarda ayak sesleri işitildi. Köpek havladı, sonra yılıştı, sokuldu, mırıldandı. O zaman, kesin olarak Arslan beyin geldiğini anladılar. Onun ayak seslerini işiten horozlar da ötmeğe başladı.

Biraz sonra, Arslan bey lüks lambasının aydınlattığı odaya girdi. Kendisini bekleyenlerin gözleri kocaman kocamandı.

«Uyuyamadınız mı?»

«Sen ol da uyu,» diye yanıt verdi Ayşe.

«Yollar, ıssızdı, rahattı. Cırcır böceklerinin seslerinden, uzaklarda birkaç kurbağanın vıyaklamasından başka gecenin rahatını kaçıran hiçbir şey yoktu. Hatta, bunlar gecenin rahatını bozmuyor, geceye rahatlık veriyordu,» dedi Arslan bey.

«Başka ne var ne yok?» diye sordu Ayşe. «Peki, meşhut suç mahkemesine gitmedin mi bugün, geceyarısına dek sürer mi bu yargılama? Bu yüzden sabahtan beridir seni bekliyorduk.»

Arslan:

«Günümüzü yitirmekle kaldık. Meşhut suç yargıcı zayıf, gençten bir adamdı. Bir benim düzgün kılığıma baktı bir de onunkine baktı. En sonra kararını vermiş olacak ki kelli felli bir beyefendinin bir halk çocuğunu incir çekirdeğini doldurmaz bir şeyden dolayı mahkum ettirmek istediğini sandı. Suratını buruşturarak beni berduşun önünde bir tersledi ki sormayın gitsin. Elbette zavallı yargıççık on yıldır mayalanmış bir dramın anahtarını elde edecek kerte zeki de değildi. Isırıcı bir temmuz güneşinin dolaştığı odada cılız, sinirli bir adam olduğu izlemini veren yargıççık, şipşak fotoğrafçıları gibi yargılar veriyor, davacılarla davalıları öfkesinin süpürgesiyle durmadan odadan dışarı süpürüyordu. On yıldır bu sarhoşun bizim aileye yaptıklarını kısaca anlatmak istedimse de. 'Sadede gelelim? Bırak onları' dedi. Başka söyleyecek sözüm de kalmadığımdan her şeyi bırakıp çıktım. Yargıç daktiloya yazdırıp bana imzalattığı kararda yargılamaya değer bir şey olmadığı kararına varıyordu. Bu solucanla yargılanıp da yenik olarak geri dönmek, içimde çok büyük şeylerin kırılmasına yolaçtı. Bu zavallı yargıcın makina gibi yargılayışı, adalet denen şeyi gözümde bir pula indirdi. Ben, mahkemenin katına çıkarken bu rezilliklerinden ötürü şimdiye dek hiç yargıç karşısına çıkarılmamış olan o sarhoşa Türkiye'de ve Dünya'da adalet denen bir şeyin var olduğunu göstermek amacını güdüyordum. Yargıca bunu dahi söylemek fırsatını bulamadım.»

Bu sırada kapı hızlı hızlı vuruldu. Herkes bayağı korktu. Arslan, dikkatle kapıya doğru gitti:

«Kim o?» diye seslendi.

Dışardan Dilaver beyin sesi geldi:

«Aç, benim Arslan beyciğim, yine cinlerim başıma üşüştü sana koştum.»

«Yine Yusuf bey sorunu mu?»

«Elbette, başka ne olabilir? Durum, günden güne kötüleşiyor. Yusuf beyin silahlılar ormanı içinde kendimi piştofsuz bir civciv gibi sahipsiz, yavan buluyorum. Daha doğrusu, çaylak sürüsü içinde yaşamağa direnen bir civciv gibiyim. Bütün umutlara paydos edince piştofu çekecektim, değil mi?»

«Peki en son umuduna da paydosu çekti mi?»

«Ona yakın bir şey, Arslan bey. Diyorum ki piştofu çekeyim, şu kenti birkaç gün olsun Makedonya dağlarındaki korku ile titreteyim.»

«Vazgeç bu sevdadan, Dilaver!»

Dilaver bey:

«Yahu, ben katil olmak istemiyorum. Salt kendimi, bahçelerimi savunmak istiyorum. Evimin yöresinde kimi kuşkulu gölgeler gördüm. Ben, Yusuf beyi vurmayı böyle geri bırakırken belki o bir ayak önce beni temizletmek istiyor. Evet, buna hiç kuşkum kalmadı. Beni kahpece arkadan vurduracak.»

Arslan bey:

«Bak, bu olabilir. Seni karanlıklarda arkadan vurabilirler. Artık, seni evinde de vurmağa kalkarlarsa kendini koruyacaksın elbette.»

«Tabancamı ver bana yine.»

Arslan bey tabancayı getirip verdi.

«Benim sevgili yavrum, eski arkadaşım, Yusuf beyin anlayacağı dil, ancak, senin çelik sözlü dilindir. Arslan bey kardeşim, bugün, artık, Yusuf beyi yüzdeyüz vurmağa karar verdim. Şundan ki beni büsbütün umutsuz düşüren bir iş yapıyor: Sevgili fındık bahçelerimin çevresine dikenli tel çektiriyor. Sana yalan söylediğimden dolayı bağışla beni.»

Arslan bey Dilaver beyin yanına giderek elinden tabancayı almağa çalıştı:

«Ver o tabancayı bana Dilaver bey,» dedi Arslan bey.

Dilaver bey:

«Piştof benim, ne hakla istiyorsun?» diye sordu.

«Ver bana tabancayı,» dedi Arslan bey. «Ben senin katil olmanı ya da vurulup gitmeni istemiyorum. Sen, bu ülkeye gerekli bir davayı savunuyorsun. Senin bok yoluna ölmeni

istemiyorum. Hem de kahpece öldürecekler seni.»

«Yahu, herifçioğlu, bahçelerimin çevresini dikenli tellerle çevirtiyor, diyorum sana,» dedi Dilaver bey.

Arslan bey:

«Bu henüz katil olmanı gerektirmez. Sen yine bugün salt öfkelisin. Öfke, hiçbir şey çözümlemez. Davanı, kutsal bir yurt davası durumuna getiriyor musun? Senin durumuna düşmüş bütün yurttaşları dürtüp uyandırıyor musun? İşte, o zaman, Yusuf beyin karnına boşaltacağın beş kurşunun çıkardığı sesten çok daha güzel, yüksek bir ses çıkarırsın. O zaman ölsen de şehit olursun, kahraman olursun,» dedi.

«Sen, bana destanlardan laf ediyorsun. Benimse nah şu yüreğimin başı ateş almış cayır cayır yanıyor.»

«Sen de Yusuf beyin sana ettiği kötülüğün öcünü almayı, ahirete, mahkemei kubraya bırakmak istemiyorsun? Bütün Türk köylüsü gibi düşünüyorsun bu alanda. Bizim köylüler, acısını çıkarmayı tanrının mahkemesine bırakmazlar da büyük haksızlıkların bıçaklarının, tabancalarının, mavzerlerinin mahkemesinde bir karara bağlarlar. Biz okumuşlar, birtürlü işlemek bilmeyen kendi kanunlarımızın çizmeleri altında ezilir gideriz. Yasalarımız, kurtarış amacına doğru değil de cezalandırma amacına doğru düzenlenmiştir. Doludizgin oraya doğru işlerler,» dedi Arslan.

Dilaver:

«Bırak şu filozofluğu da söyle bana, bugün ben bu herifi kahvede vurmayayım mı yani? Şu sıra eğer onu vurursam, bayağı bir köylünün her zaman umutsuz kalmış bir köylünün yaptığı işi mi yapmış olacağım? Şunu bil ki Arslan bey, ben de Türk köylüsü gibi ahımın alınmasını mahkemei kubraya bırakmak istemiyorum. Ben de yarı buçuk okumuş bir adamım. Ama yine de bir köylü sayılırım. Hele şu sırada, Türk köylüsünün, içinde yuvarlandığı sonu gelmez haksızlıkların, acıların hepsini bağrımda duyuyorum,» diye yanıt verdi.

«Dilaver bey, sen, yine beni dinle. Senin bir katil olarak hapse atılmanı istemiyorum. Öyle davalar vardır ki, orda katillik, kahramanlıktır. Senin davan, temelde böyle bir dava ise de insan öldüren her haklı köylünün sonunda düştüğü duruma düşeceksin. Ben, sana biraz daha bekle, derim. Davanı kahramanlar davası durumuna getirmeğe

çalış. Sıfırın üzerine ayak bastığın gün piştofunu ateşleyebilirsin. O zaman, seni hiçbir güç durduramaz,» dedi Arslan.

«Adalet sıtması, dünyanın henüz ilacı bulunmamış en korkunç hastalığıdır. Belki bir gün şu namussuz kanserin, sirozun da ilacı bulunacak, ancak adalet sıtmasının ilacı bulunmayacak. Ben de bu hastalığın kuduz gibi ateşiyle yanıp kavrulmaktayım.»

«Ne oluyor? Şu sarhoş hergele yine her gece sataşıyor mu size?» diye sordu Dilaver.

Ayşe:

«Sataşıyor da laf mı, Dilaver bey? Dün gece saat ikide başladı. Saatlerce Arslan'a, bana, kızıma, bizim yedi silsilemize en yakası açılmamış sövüntüler savurdu. En sonra, Arslan onu bekçinin tanıklığıyla meşhut suçlar mahkemesine sürüklediyse de bekçinin tanıklıktan vazgeçmesi yüzünden bu sabah elleri boş döndü geldi. Baksanıza, onun da sizin gibi uykusuzluktan, üzüntüden gözlerinin altı çürümüş,» dedi Ayşe.

Dilaver:

«Peki sen bu herifi vurmayı hiç düşünmüyor musun?» diye sordu.

Arslan:

«Sana bunu birkaç kez söylediğimi biliyorum. On yıldır bu herifin ailece bize ettiği kötülük, hep cezasız kaldı. Ona yasanın gözünden kaçırarak nice kötülükler yapmayı düşündümse de bunların hiçbiri fanteziden ileri geçmedi. Us, bütün bu gizli kötülük düşüncelerinin ilkel insana özgü komplolarının önüne aşılmaz barikatlar kurdu. Türkçesi, türlü umutlar, her allahın günü, Akrep Fikri'ye son kerte büyük bir kötülük yapmak düşüncesini durmadan geriye attım. Bu herif, Türk sazı şairi Mehmet Emin Yurdakul'un 'Bıçaksız Katiller' şiirinde sözünü ettiği, o kötülükler yaptığı halde durmadan kanunun gözünden kaçmasını beceren kişilerdendi. Bunlar, türlü türlüdür. Hiçbiri çok sıkıya gelmeden silah kullanmazlar. Ama, yine de nice cinayetler işlerler. Kötü ruhlu dişlek kaynanalar, psikoloji yoksulu amirler, analar, babalar, öğretmenler, köy ağaları, nüfuz ticareti yapan mebuslar, birçok devlet adamı, bunlar arasındadır. Bunlardan birinin kötü bir amaca yönelmiş korkunç bir sözü, bir ailenin ocağını batırır. Dirençsiz kişileri kendi kendini öldürmeğe sürükler. Bıçaksız katillerin si-

lahları, çoğun dillerinin ucundadır. Dedikodu, iftira canavarının demir kafeslerini açarak onları sokağa salıverirler. Bu canavarlar, gidecekleri evi, parçalayacakları insanı kıl payı şaşmadan gidip kendileri komuş gibi bulurlar. Onların ilkin ciğerlerini, yüreklerini, beyinlerini, böbreklerini çıkarıp yerler. Zamanla geriye bir insan posası kalır. O da az zaman sonra ufak bir rüzgarla devrilip gider. Cadaloz kaynanalar gelinlerini, damatlarını böylece yer bitirirler. Bu yüzden verem olup giden gelinler çoktur. Ölümden büyük yaralar almadan kurtulanlar, damat gelin sahibi birer kaynana olunca da gençliklerinde kendilerini ısıran ejderha kaynanaların düşmüş dişlerini takarak genç kuşak savaşçılarına karşı savaşa girerler. Kaynanaların yaptığı zulüm, bu bıçaksız katillerin suçunu İsveç gibi çok uygar bir ülkede bile dizginlemek kaygusu belirmiştir. Kaynanaların tazelere yaptığı zulüm, genç insanları bayağı ayaklandırmış. Orda, kaynanaların kışkırtmasından dolayı eğer bir damat yani bir erkek bir kaynanayı öldürürse mahkemeler bunu anlayışla karşılayacakmış. Yani, kaynanasını öldüren damatları koruyan bir yasa çıkarmışlar.»

Dilaver bey:

«Anlaşılan, bıçaklı, bıçaksız katiller el ele vermiş dünyayı haraca kesiyorlar. Sen, on yıldır bir bıçaksız katilin elinde inim inim inliyorsun. Ben de bir bıçaklı katilin elindeyim. Adam, istese, beni her dakika vurdurabilir. Ne var ki bunu gerekli görmüyor. Bahçeleri kansız, yavaş yavaş eline geçireceğini biliyor. Ancak, beni de yavaş yavaş cinayet düşüncesine doğru itiyor. Öfkelerim, hınçlarım, umutsuzluklarım, yürek çarpıntılarım, gizli gözyaşlarım, hep katmerleşerek yığılıyor. Felaket getirecek en korkunç patlayıcı maddeler gibi ruhumun derinliklerinde sanki istif ediliyor. Zebanilerim, şeytanlarım, durmadan onları taşıyıp bu korkunç depoya yerleştiriyorlar. Sonra, sevinçten sırıtarak Yusuf beyin bende yaratacağı yeni öfkeleri, yeni hınçları depoya taşımak üzere kapıda sıra bekliyorlar. Bu gidişin sonu cinayettir, azizim, nah şuraya yazıyorum. Evet, bunun resmi adı cinayettir. Ancak, asıl adına gelince bu bence cezalandırmak olacak. Bir gün Dilaver böyle dediydi dersin.»

Dilaver bey, yerinden fırladı, mapusane voltası vurur gibi dolaşmağa başladı hem sigarasını çekiştiriyor, hem ko-

nuşuyor hem de odanın içinde bir gidip bir geliyordu:

«Arslan bey kardeşim, bu herifin bana ettiği zulümlerin sonunda şunu öğrendim ki dünyada bu kiralık katillerinki dışında bütün cinayetler, bir birikimin sonucunda oluşuyor. Ufak bir öfkelenmede bıçağını çekip karşısındakine saplamak diye bir şey yoktur. Varsa bile bunlar, devede kulak kalıyor. Ben ki yaşamım boyunca bir mezarlık dolusu insan öldürmüşümdür. Yusuf beyi tahtalı köye göndermek gerekirken bunu bir türlü yapamıyorum.»

Arslan şöyle konuştu:

«Adalet denen zümrüt ankanın renkli ışıklar saçarak gelip evinin damına konmasını bekliyorsun. Türkçesi, pis bir katil olmak istemiyorsun... İnsan kültürünün sana öğrettiği bir adalet duygusu ve düşüncesi var. Onun uğruna tek başına çırpınıp duruyorsun. Bu adaleti tek başına ararken elinden çıkacak bir kaza, bal gibi seni katillikle damgalar. Oysa, senin uğradığın haksızlığa uğrayanlarla el ele verebilsen böyle bir didişmede hemen kahraman olarak tanınır ve alkışlanırsın. Ne yazık ki, günün birinde bardak son damlayla dolup da taşınca Yusuf beyi vuracak, katil diye içeri atılacaksın. Ortada kışkırtıcı nedenler de olduğu halde ipe bile gidebilirsin. Bu yüzden senin altı patlar piştofunu 'unutma'nın beşiğine yatırmanı dilemekten başka hiçbir dilek gelmiyor içimden Dilaver! Tabancanı sakla. Yaşamak çok güzel. Ölmeyelim, yaşayalım, yaşatalım.»

«Abe Arslan bey, çok yaşayasın sen e mi? Beni de coşturdun.»

Güzel ağaçlı tepede, Arslan'ların evinde oturma odasındayız. Arslan beyle Ayşe karşılıklı oturmuş konuşuyorlardı. Arslan, arasıra Ayşe'nin sorularından başaldıkça elindeki gazeteyi gözden geçiriyordu. Bir ara; çoktan beri usunda olan bir düşünceyi birden usuna gelmiş gibi ortaya attı:

«Ayşe, şu bizim kızı bir ayak önce başgöz edebilseydik, derdimizin yarısı ortadan kalkardı. Kız serpildi. Güzelleşti. Olur olmaz serserîler, dünür gönderiyorlar. Şu genç üniversiteli, iyi bir çocuk, gözüm onda, ama, bilmem ki nişanlanmak her zaman evlenmek mi demektir?» dedi.

Ayşe, bu düşünceye şöyle karşılık verdi:

«Hurşit'i gözün tuttuysa gerisine bakma. İyi bir aile-

den, yakışıklı, terbiyeli, zeki bir çocuk. Ayşıl da ona pek düşkün. Ne olacak, birkaç ay daha sabrederiz, olur gider. Oğlan doktor çıkınca kızı alıp gidecek.»

«Demek, işi bu kerte kolay görüyorsun. Pek iyi. Hayırlısı. Gece ilerledi. Çocuklar yok. Nişanlılar, bana sorarsan bu kerte yalnız bırakılmaz, Ayşe hanımcığım. Herhalde, sen bir şeyler biliyorsun ki benim gibi kaygılanmıyorsun,» dedi Arslan.

«Evet, sana söylemeğe korktum açıkçası. Oğlanın dayısı, bu akşam bizim kızla yeğenini akşam yemeğine çağırmıştı. Yalnız, senin kafan bugünlerde karışık olduğundan izin almağa çekindiler. Rıza bey de 'Ben, sonra Arslan beyin iznini alırım' diye bizi kandırdı. Onlar geciktikçe ben de senin gibi kaygılanmıyor değilim hani. Kötü bir çevrede yaşıyoruz. İnsanın başına her şey gelebilir. Bana gücenmedin ya kocacığım,» dedi Ayşe.

Arslan, ona şöyle yanıt verdi:

«Gücenmekten, kızmaktan ne çıkar? Yeter ki başlarına bir iş gelmesin. O hergelenin kötü esrarkeş arkadaşları var. Kızı rezil etmek üzere karanlıkta saldırabilirler. Kafasına bir şey vurarak alıp götürebilirler. Ortalık ta zifir gibi karanlık.»

Ayşe:

«Sevindiğim bir şey var, nedir, biliyor musun?»

«Hoppala, nerden bileyim sevindiğin şeyi?» dedi birdenbire Arslan.

Ayşe:

«Bilirsin, bilirsin,» dedi. «İyi düşün. Birkaç gündür şeytan kulağına kurşun, şu serserinin sesi çok çıkmıyor. Burdan bir yere mi gitti dersin?» diye sordu.

«Yoo! nereye gidecek? Akşamleyin Kadri'nin meyhanesinde ucuz ekşi şarap içiyordur. Tam da pazar gecesi, bu akşam, herhalde yeni çıngar için hazırlık yapıyor, diye düşündüm.»

«Allah yazdıysa bozsun! Aman Arslan, rezil olduk gitti demektir. Hiç olmazsa şu oğlanın konukluğu bitinceye dek herif, boğulası sesini kıssaydı diye dua ediyorum. Herif, her zamanki gibi bağırıp çağırırsa rezil olup gittik demektir. Ne yapacağız, Arslan?» diye sordu Ayşe.

«Vallahi, yapacak bir şey yok hanım,» dedi Arslan bey, «Ya yine her zamanki gibi dişlerimizi sıkıp dayanmağa çalışacağız ya da soluğu gece yarısı karakolda alıp geceyi dı-

şarda geçireceğiz.»

Ayşe, çok sinirlenmişti:

«Ben, senin geceyi dışarda, karakolda geçireceğini filan düşünmüyorum, Arslan. Herif, her zamanki gibi kızın namusuyla oynamaya kalkışır, bağırıp çağırırsa konuk odasında habersiz yatan Hurşit, ne düşünür, ne yapar, ha? Böyle bir şey olursa mahvolduğumuzun resmidir. Bir çare bulamaz mısın buna? Arslan?» diye sordu Ayşe.

Bu, Arslan'ın on yıldır çözemediği bir sorundu:

«Gidip herifi mi vurayım bu gece?» diye sordu. «Yoksa, bu sırtlanın önünde diz çöküp yalvarayım mı? Ben de meyhanede kafayı çekip onunla bir dalaşayım bir sokak kavgası mı yapayım? Ancak, böylece karakolluk olur, geceyi burdan uzakta geçirmiş oluruz. Böylece bıçkın, bahçeye çıkıp anamıza avradımıza, yedi geçmişimize sövmek olanağını bulamaz. Bu şenlikten uzak kalır. Bunlardan başka uygulanacak bir tek önlem kalıyor.»

Ayşe:

«Nedir o?» diye sordu.

«Hurşit'i bu gece olsun bir punduna getirip dayısının evinde konuklatmak.»

Ayşe:

«Bu nasıl olabilir?» diye sordu.

«Vallahi olabilir ama nasıl olabileceğini bilmem,» dedi.

Bu sırada dışarda köpek havlamaları işitildi. Ayşe yerinden doğrularak pencereye koştu.

«Birileri geliyor. Herhalde bizimkilerdir.»

Ayşıl'ın sesi dışardan:

«Karabaş, karabaş, karabaş biziz, biz... Merhaba.»

Köpeğin sesi kesildi. Ayşe:

«İşte geldiler, ne diyeceğiz?» dedi.

Ayşıl'la bir genç adam içeri girdi. Bu Ayşıl'ın nişanlısıydı.

«Ne diyebiliriz? hiçbir şey,» dedi Arslan.

Hurşit uzuna yaklaşık orta boylu çok yakışıklı bir gençti. Tatlı bir sesle:

«Sayın ev halkını selamlarım, Ayşıl'ı biraz dayımlara götürdüm. Başka gençler de geldi. Radyo çalıp dansettik,» dedi Hurşit.

Arslan:

«Hoşgeldiniz oğlum,» dedi, «iyi etmişsiniz. Yaşamak, temelde gülüp eğlenmek olmalıdır. Gülüp eğlenmeyi ise, uzun

yıllar unutup gittik. Nasıl, nişanlınla alıştınız mı birbirinize?»

Hurşit:

«Alışmak ne demek, efendim, ben onu görür görmez sevmiştim. Biz onunla modern, saygılı bol sevecenlikli bir aile yuvası kuracağız. Sizler, her zaman, bizim mutlu yuvamızın en saygı-değer, en sevgili konukları olacaksınız.»

Ayşe de söze karışmadan edemedi:

«Sen de Hurşit gibi mi düşünüyorsun, kızım?» diye sordu.

Ayşıl şöyle yanıtladı:

«Başka türlü düşünülebilir mi? Neden beni Hurşit'in yanında küçük düşürmeğe çalışıyorsun?» diye sesini alçaltarak annesine çattı.

Hurşit:

«Neden küçük düşürmeğe çalışsın? Senin onları benden daha çok sevdiğini dilinle de anlatmanı istiyor anneciğin herhalde,» dedi.

«Evet, ben de kızımın böyle bir şey demesini istedim,» dedi Ayşe.

Ayşıl:

«Amaaan anne! Sen de her zaman cansıkıcı bir tartışma kapısı açarsın,» dedi.

«Keselim. Konuğumuzu tedirgin etmeğe hakkımız yok,» dedi Arslan.

Hurşit, ortada bir tartışma havası sezince bunu salt ailenin harreminde bırakmak kaygısıyla biraz dışarı çıkıp havalanmak istedi. Ortaya:

«Efendim,» dedi, «hava da çok güzel. Ben dışarda şöyle biraz hava alayım.» Karşılığını beklemeden de çıktı gitti.

Ayşıl babasına sokuldu:

«Baba, ben herifi gördüm,» dedi.

«Nerde gördün, kızım?» diye sordu Arslan bey.

Ayşıl:

«Yolda, eve doğru geliyordu. Körkütük sarhoş görünüyordu. Biz, adımlarımızı açarak onu geçtik. Bize kötü baktı arkamızdan.» Baba, ana, kız, bir an durup bakıştılar.

Ayşe:

«Bu gece, bir çıngar çıkarır mı dersiniz?» dedi.

Ayşıl:

«Çıkaracağa benziyor. Hem pazar gecesi. Hem de iyice zıkkımlanarak eve erken dönüyor, demek ki niyeti bozuk,»

dedi.

Arslan:

«Evet,» dedi, «böyle olunca hep rezalet çıkarır.»

Ayşe, Arslan'a yaklaşarak şöyle fısıldadı:

«Ne yapacağız? Bu oğlan, o yenilmez yutulmaz lafları işitirse hakkımızda ne düşünür?»

«En büyük yanılgımız oğlanı burada konuk etmemiz oldu. Bunun her zaman olabileceğini düşünmeliydik. Biz, on yıldır kanıksadığımızdan herifin sövüp saymalarını birer deli ya da sarhoş saçması sayarak kulak arkasına atabiliyoruz. Alınyazımıza katlanmaktan başka elden ne gelir. Bana öyle geliyor ki kızımızla birlikte gördüğünden ötürü bu gece çıngarı daha büyük çapta çıkaracak. Şundan ki bundan taze bir mutluluk kokusu almış olabilir. Bu berduş, mutluluklara, ailelere, evliliklere, güzelliklere, zenginliklere düşmandır. Kendi ulaşamadığı her şeyin üzerine bir kez olsun it gibi, tekir gibi, siyerek geçer. Hurşit'le bizim kızın mutlu günlere aday iki kişi olduğunu sezmişse, demin dediğim gibi, bu gece, sabaha dek büyük bir çıngar beklemeliyiz. Sonunda herhangi bir düşkırıklığına da kendimizi hazırlamalıyız,» dedi Arslan.

Ayşıl:

«Ne demek istiyorsun, baba?» diye sordu.

«Bu, Akrep Fikri'nin insafına bağlı. Biraz yufka, genel sövüntülerle başlar ve bitirirse korkmayalım. Talihimiz varmış diyelim. Amma velakin derin pislik çukurlarına fosseptiklere iner, ordan aldığı gereçleri kullanırsa sizin oğlan, yarın bu fakirhaneden bir punduna getirip savuşup gidecektir,» dedi Arslan bey.

Ayşıl:

«Baba!»

«Benim elimden ne gelir yavrum? Bu herif, doğa afetleri gibi bir şey! On yıldır önüne geçemedik. Kenef gibi, leş gibi kokuyor, samyeli gibi esiyor, fırtına gibi uykularımızı sarsıyor, göktaşları gibi hiç olmadık zamanlarda başımıza düşüyor. Çamurlu seller gibi, tatlı mutluluk düşlerimizi, güzel dinlenme saatlerimizi silip süpürüp götürüyor. İnsanoğlunun yasaları, şimdilik ona karşı bir şey yapamıyor. Bunlara her zaman dediğim gibi bıçaksız katiller diyoruz. İnsanları, yavaş yavaş yozlaştırır, küçültür, türlü komplekslerle hasta ederek insanlık düzeyinin ideal ruh cennetinden silip atarlar. İşte, ben, on yıllık çekişme

sonunda karşısında kendimi yenik duyuyorum. Okuduğum tonlarca kitabın, düşündüğüm denizlerce düşüncenin, içimde yarattığı gülbahçeleri bu adamın ağulu soluğunun etkisi altında büzülüp buruşuyor, soyut adalete doğru düşüncemde her attığım adım, yılmak, yorulmak bilmez korkunç ağulu sabrı karşısında geriliyor. Öfkemden, hıncımdan dişlerimi kırarcasına sıkarak taşçağı insanının korkunç ve doğal adalet düşüncesine, onun eylem biçimlerine dönüyorum! Bu noktaya varınca da zengin kültürümüzün melekleri ellerine aldıkları sopalarla beni yine bir milyon yıl bu yana kendi çağımızın idealist sığınaklarına doğru kovalıyor,» diye sözünü kesince Arslan bey, Ayşıl söze şöyle karıştı.

«Baba, geceyarısı da amma lafettin ha! Belki de Hurşit bütün konuştuklarımızı dışardan dinliyordur.»

«Keşke dinleseydi kızım, hiç olmazsa birazdan kopacak kıyameti daha bilinçli, daha soğukkanlı karşılardı, göstereceğini düşündüğümüz olumsuz tepkisi, daha bizden yana olurdu.»

Bu sırada kapı vuruldu Ayşıl'la birlikte herkes kapıya koştu. Gelen Hurşit'ti:

«Aman allahım, ne güzel bir yaz gecesi var dışarda! Biz, kentliler türlü ışıklarla alaca bulaca süslenmiş doğanın bu yıldızlı gecelerini hep cırcır böcekleriyle akarsulara bırakırız. Baktım, Venüs batıp gitmişse de Merin ta tepemize gelmiş, başımızın üzerinde pespembe bir gül gibi gülümsüyor. Durgun, sessiz, düşmansız bir gece. O çirkin karabaş çabucak bana alıştı. Bir korku yeyici gibi tepelerde koşup duruyor. Kurtlar, nasıl temizleyerek doğanın kanını gürbüzleştiriyorsa karabaş da evin çevresindeki cılız korkuları avlayarak buraları daha yaşanası duruma getirir gibi görünüyor,» dedi Hurşit.

Arslan bey anlamlı bir biçimde şöyle konuştu:

«Hurşit bey oğlum, sen henüz bilmezsin. Bizim karabaşın bütün çabasını hiçe sayan sinsi geceleri vardır buraların. Şu ozansı sessizlik içinde bakarsın birdenbire bir kıyamet kopar. Her yan kana boyanır. Sanki, taşçağının elli tonluk hayvanları gümbürdeyerek birbirine saldırır. İnsan kültürünün bugüne erişmiş bütün zengin felsefesiyle mutluluklar saçan şiiri, taşçağı yaratıklarının çığlıkları, gümbürtüleri altında ezilir, pestile döner. İşte, bu güzel doğa görünüşlerinin bu şiirli yer ve gök güzellikle-

rinin yanıbaşında böyle kanlı bir serüven de egemendir. Haydi, şimdi yataklarımıza. Çok geç oldu. Gerisini yarın getiririz.»

Herkes yatmağa hazırlanırken Hurşit de dipteki küçük konuk odasına çekilmek üzere iken şöyle konuştu:

«Hepinize güzel geceler, rahat uykular, efendim!»

Arslan bey:

«Size de yavrum. İnşallah, taşçağı hayvanları, bu gece başka bataklıklara avlanmağa giderler de bize yalnız sevimli karabaşımızın havlamaları kalır,» dedikten sonra kızına döndü:

«Sen de annenin yanına uzan. Bu gece hepimiz bu odadayız. Ben, bu kerevet üstünde sabahlayacağım.»

Arslan, üstünü başını soyunmadan kerevete uzandı. Ayşe de lambayı kıstıktan sonra gidip kendi yataklarına yerleşmiş olan kızının yanına sokuldu. Uğursuz bir sessizlik başladı. Salt karabaş, evin uzağından gelen köpek havlamalarına kulak kabartarak keyifle havlıyordu. Cırcır böcekleri de sanki bu sessizliği bekliyormuş gibi alabildiğine müziğe başlamışlardı. Bekçi düdüklerinin uykulu sesleri de gecenin sessizliğini çok az da olsa bozmaktan uzak kalmıyordu. Bu sırada damda iki erkek kedi karşılaştı, kıyasıya bir dövüşe tutuştular çığlıkları dünyayı tuttu. Sonra, bir zaman daha gerçek sessizliğe benzer bir sessizlik başladı. Ancak, ev halkı, bunun arkasından bir şey geleceğini beklediğinden bunu gerçek bir sessizlik saymıyordu. Ne de olsa sessizliğe benziyordu. Küçük kahramanlarımız bir akvaryumdaki balıklar gibi uykuya ayak basmışlardı ki yapay sessizliğin cayırtısı koptu. Ayakla basılarak kırılan uzun bir tahta cayırtısı, bütün sessizliği yırttı. Sonra, yere yuvarlanmış bir gaz tenekesine indirilen birkaç hırçın tekmenin gürültüleri geldi. Zavallı tenekenin tekmeler önünden kaçarken çıkardığı iniltiler de kakafoniyi korkunç bir duruma getirdi. Bütün bunlar, Arslan beylerin yatak odalarının hemen arkasında oluyordu. İşkencehane, bu eve bitişikti, arada ancak on beş yirmi santim bir aralık vardı. Gaz tenekesinde çalınan tekme müziği bitince başka bir yenilik başladı... Rahim kanserinden ölmek üzere bulunan annesi, bu müzikten hiç hoşlanmadığını söylemişti Fikri'ye:

«Oğlum, yapacaksan hiç olmazsa müziğe benzer bir şey yap da biz de dinleyelim. Sen tenekeyi tekmeleyip du-

ruyorsun ama herifler, vurdumduymaz, orda mışıl mışıl uyuyorlar. Ne oluyorsa seninle bana oluyor.»

«Dur öyleyse sana trampet çalarak şarkı söyleyeyim, anneciğim. Nasıl olsa gece uykun yoktur. Rahatsız olmazsın.»

Elindeki iki deynekle tenekelere ritmik olarak vurup sarhoş şarkıları homurdanmağa başladı. Arslan bey, yattığı yerden doğruldu, oturdu.

«Başladı. Artık, bütün gece, allah ne verdiyse, efendiliğimizin, sabrımızın, kültürümüzün, insanlığımızın üstüne fırlatacak. Bu gece, anlaşılan sürüp giden dram, hızla sona doğru sürüklenecek. Hızlı, bilinçli bir sonun başlangıcı. Epeyce numaralar yapacağa benzer. Şundan ki bir mutluluk kokusu aldı. Orayı bombardıman edecek.»

Arslan bey, konuştuğu sırada, arka odada trampetler, sövüntülü şarkılar ya da şarkı biçimine getirilmiş sövüntüler sürüp gitmekteydi. Ancak, bu sesler pek öyle yürekli bir insanın sesi değildi. Sonra, sonra açıldı. Sarhoş konuşması olmakla birlikte pek güzel anlaşılabilen bir nutuk çekmeğe başladı:

«Evimizin üstüne oturan Arslan beyin sonu yaklaşıyor. Şimdiye dek karısını satıyordu. Ben, bile alıcılar arasında bulundum. Bakıyorum, şimdi de kızını satılığa çıkarmış. Hovardaları artık, eve de almağa başladı. Casusluk bitti şimdi de deyyusluğa, pezevenkliğe el attı. Dur, dur sen, Arslan bey, senin sülalenin köküne bak nasıl kibrit suyu ekeceğim. Senin evini başına yıkacağım,» diye boğuk boğuk bağırıp çağırdıktan sonra bir süre tahta kırdı, teneke çaldı. Rakı şişelerini taşlara çarparak kırdı. Bu sırada bekçinin düdüğü rasgele pek yakından işitilince bir sessizlik oldu. Sessizlik, biraz sürdü. Sonra, düdüğün uzak bir yerlerden geldiğini işitince tehlikenin geçtiğini anlamış olacak ki yine korkunç gevezeliğine başladı:

«Defol ulan sen de. Düdüğünle beni korkutamazsın. Bana adıyla sanıyla Akrep Fikri demişler. Ben, bana kafa tutanları sokar, ağularım. Ulan, bekçi misin, nesin sen? Eğer Arslan beyi bu gece elimden kurtarmak istiyorsan bunu başaramayacaksın.»

Bu sırada çok yakınlarda güçlü bir düdük sesi daha işitildi. Akrep Fikri tiradını sürdürdü.

«Arslan bey, kızını kayıklarda gezdirdim diye mi bana düşman? Peki, başkalarına neden düşman değil? Şaşarım bu

gece eve aldıkları hovardanın aklına. Eğer bizim kayık safaları yaptığımız yosmayla nişanlanır, evlenirse. Ama, görüyorum ki o da enayinin birine benziyor. Bir deyyusun kızıyla evlenmeyi göze almış görünüyor. Yufffff!.. Su kabağı sen de! Boyuna bosuna tüküreyim senin. Ulan, senin de çenelerini dağıtmanın sırası geldi. Ben bu kerte aptallığa gelemem.»

Bu sırada Hurşit'in sesi dışardan işitildi:

«Girebilir miyim, baba?»

Arslan bey, hemen lambayı açtı, gidip kapıyı da açarak:

«Buyur, oğlum, gel,» dedi.

Hurşit, Arslan beyle pencerenin yanına giderek herifi dinlemeğe başladı. Sonra, bütün gençliğiyle isyan ederek şöyle konuştu:

«Efendim, bu ne iştir? Bu herifi neden böyle söyletiyorsunuz?» dedi.

Arslan:

«Ben, söyletmiyorum ki o söylüyor,» dedi. «Salt şimdi değil, on yıldır söylüyor. Dememişler mi? Ev alacağına komşu al diye. Vaktiyle elimizdeki üç beş kuruşla bu evceğizi almış bulunduk. Böylece bu yapışkan belayı da başımıza satın almış olduk. Sabrımıza, insanlığımıza, insan biçiminde de bir kene gibi yapıştı. Ama, anlıyorum ki dram hızla sonuna yaklaşıyor. Allah razı olsun bizim karakol, bunu epeyce tımar etti. Şundan ki başkaca hiçbir savunma olanağı yok. Her yanımıza saldırıyor. Evet, bu gerçekten bıçaksız katilerden biri, ancak, punduna getirince bir zayıf kişiyi bir yanda şişleyiverir. Korkuyorum başımızı büyük bir belaya sokacak diye. Bu gece çıkardığı rezalet, yaşamımda yüzümü en çok kızartanı oldu.» Tenekeyle çalınan trampet sürüyordu.

Arslan, son kerte üzgün şöyle sürdürdü:

«İki temiz genç insanın en taze yaşam düşlerini bir demet çiçek gibi ayaklarının altında çiğnedi. Ben, bu sırada bunu açıkça görüyorum.»

Hurşit:

«Müsade eder misiniz gidip şu herifi yakalayayım, burnunu yerlere sürteyim?» diye sordu.

«Başınız belaya girer eve taarruz diye hapse atarlar, oğlum. Biz, her işi ölmeden, öldürmeden çözümlemeğe çalışmalıyız,» dedi Arslan bey.

Ayşe:

«Herif yine azdı, başına bir gelecek var,» dedi.

Ayşıl:

«Ne geleceği varmış! Benim çocukluğumdan bu yana bize sövüp sayıyor. Bir şey yapabiliyor muyuz?» diye sordu.

Arslan bey:

«Ne yapmamızı istiyordun? Herifi kaç kez karakola sürükledim. Baş komiser öğüt verdi, gözdağı verdi, ben, nice kez ağabeyce öğüt verdim. Sözügeçen eş-dost, kaç kez öğütle birlikte gözdağı da verdi. Gelegelelim, bildiğini okumakta diretiyor. Başka ne yapmalıydım? Öldürmeli miydim bu ciğeri beş para etmez herifi? Bir ayrık otu, bir eşek dikeni, bir keven otu yüzünden cezaevini boylamamı mı istiyorsun?» diye çıkışır gibi söylendi.

Ayşıl da ona şöyle karşılık verdi:

«Hükümet ne güne duruyor? Mahkemeler, yargıçlar, bunca dağ gibi yasa kitapları bir berduşun üstesinden gelemiyor mu? Bu herif, bize on yıldır bu biçimde ve dilini de gittikçe ağırlaştırarak sövüyor. Bütün bu birikmiş suçların cezasını verecek bir makam, bir adalet mekanizması yok mu?» diye sordu.

Arslan bey:

«Yavrum,» dedi, «bu bize karşı işlenen suç, göze görünmez, kansız bir suç. Sopasız, dayaksız bir suç. Adam, dilini aptesaneye banarak her akşam bizi bununla döğüyor, vicdanımızı, sabrımızı, kültürün bize bağışladığı bütün duygu, erdem ve düşünceleri bununla pataklayarak hırlayıp duruyor. Komiserin, savcının, yargıcın karşısına çıkıyoruz. Adamın elinde ne bir bıçak, ne bir tabanca, ne de bir sopa! Bende de görünürde ne bir sıyrık, ne bir bıçak, ne de bir deynek yarası. Benim anlattığım geceki sözlü saldırı, tanıksız da olduğundan kara kaplı kitapta bir yankı bulamıyor. Ellerim boş eve dönüyorum. Ertesi akşam, bundan yüreklenerek, ayışığında tezgahını kuran berduş, kötü şarapla ıslanmış sövüntü yaylım ateşine başlıyor. Ben bu ağaçların altında tanık olabilecek bekçi de polis te beklettim. Ne yazık ki sövüntü yağmuruna raslayamadılar.»

Bu sırada duvarın öbür yanından zor anlaşılan Akrep Filori'nin sesi işitildi:

«Ulan Arslan bey, bakıyorum, hiç sesin çıkmıyor. Senin uykunu açayım bari.»

Tenekeleri tekmelemeğe tahtaları kırmağa, eline ner-

den geçirdiği bilinmeyen bir çıngırağı çalmağa başladı. Sonra, yine sözünü şöylece sürdürdü:

«Yoksa, evine aldığın genç hovardayla bana komplo mu kuruyorsunuz? Sizin ikinizi de bir hizaya getirir, bir kurşunda eşek cennetine gönderirim... Dur hele şu duvardan senin eve bir pencere açayım da bak o zaman bana karşı hovardalarla komplo kurabilir misin? Aptal ağabeyime iki şişe şarap verip koskoca evi onun elinden nasıl aldığınızı ben, size göstereceğim. Ev, benimdir. Şimdi, burdan beni dinleyen orospuların —bunlar öndeki odada yatan üvey kızkardeşleriydi— değildir. Onları da burdan kovup bütün evin üstüne oturacağım. Çık ulan karşıma genç hovarda! O kızı ben sana yedirir miyim sanıyorsun? Arslan bey, bana neden kızıyor, biliyorum. Hep onun kızını kayıklarda gezdirdim diye içerliyor bana,» diyerek bir ara sustu.

Hurşit:

«Çok büyük aşağılamalarda bulunuyor baba, şunun ağzını burnunu çarşamba pazarına çevireyim,» dedi.

Arslan bey:

«Bırak, sokma başını belaya.»

Havaya fırlatılan bir teneke bahçeye düştü büyük gürültü çıkardı. Çıngırak çalındı, sonra, uzun bir sarhoş nağrası işitildi.

«Bak Hurşit bey oğlum, şimdi şu gürültü ile rezaleti mahallemizde işitmeyen bir tek kişi var mıdır? Öyle birbirinden kopmuş ki bu halk, yarın sabah, bunlardan iki tanık arasam bulamam. Kanı kurumuş bunların. Bu biçimde bizim için yapacak bir tek şey kalıyor: Kulübeyi bırakıp ya da üç beş kuruşa satıp gitmek. İşte, uzun yıllardır yapılması gerekli şeyi bir türlü yapamadık... Yapmak olanağını bulamadık. Görüyorsun, kızımız da büyüdü. Okulunu bitirmek üzere. Ayrıca, bir de sizin gibi iyi bir nişanlısı var. İşte, bütün dram şimdi burda. Saldırıyı en can alacak yerimize yöneltti herif!»

«Ben, şimdi, gizlice karakola gidiyorum. Yine o emektar polislerden başka bu pisliği paklayacak bir kimse göremiyorum. Ver bana pardösümü, Ayşe. Adam yorulup sızıncaya dek bağırır, sonra susar. Siz hiçbir taşkın davranışta bulunmayın,» diyerek çıktı gitti.

Akrep Fikri'nin sesi, yine dışardan anlaşılabilir biçimde duvar arkasından işitildi:

«Biliyorum, Arslan beyin bütün düşmanlığı ondan bana. Arkadaşı olan polisleri ikide bir üstüme çullandırıyor. Ama, ben de onun gibi dirençli ve kararlı olduğumu göstereceğim ona. Eskiden kızını, karısını benim gibi yakın dostlara kiralıyordu. Şimdi, tanımadığımız hovardalar bulup eve getiriyor. Deyyusun geçimi de zaten bu yüzden.»

Hurşit:

«Bana bir dakika müsaade!» diyerek dışarı fırladı. Biraz sonra da Akrep Fikri'nin sesiyle birlikte sövüntüleri de kesildi. Yalnız: «Pulis! Pulis!» diye yardım bağırtıları işitildi. Gürültüler arttı ve yaklaştı.

Ayşıl:

«Hurşit, herifi yakalamış buraya getiriyor. Bir yandan da pataklıyor.»

Ayşe:

«Şu duvardaki düdüğü versene bana Ayşıl, öttürelim de bekçi, polis kim varsa gelsin. Bu gece anlaşılan kan çıkacak.»

Düdüğü alıp üstüste öttürdü. Bahçeden karmakarışık gürültüler geldi. Sonra, bu gürültüler de dindi. Hurşit, üstü başı kan içinde içeri girdi:

«Kırdım ağzını burnunu herifin. Kan içinde bıraktım,» dedi.

Ayşıl:

«Keşke yapmasaydın, Hurşit. O, belalı bir heriftir. İlerde yolunu keser seni öldürmeğe kalkabilir,» dedi.

«Vızgelir bana. Ben senin sabırlı, terbiyeli babana benzemem. Kulüpte boksa da çalışıyorum. Bir sağ direkle herifi nakavt ettim. Zorla doğruldu. Pulis, pulis, diye bağırmağa başladı. Doğru dürüst polis bile diyemiyor. O zamana dek evlerinde kimsecikler yok sanırken onun polis diye bağırması üzerine içerden bir sürü insan döküldü dışarı, yalvararak elimden aldılar herifi.»

Bu sırada kapı vuruldu. Pencereden bakan Ayşe:

«Bekçi gelmiş,» dedi.

Bekçi:

«Neden düdük öttürdüğünüzü biliyorum. Herifin şamdan beri bağırıp çağırmalarını dinliyorum. Yaklaşıp bir iki tatlı sözcük ediyorum. Susar gibi oluyor. Ben biraz uzaklaşınca yine rezaletine başlıyor. Bir tek bekçi ben ne yapabilirim bu ejderhaya? Nereye yetişeceğimi şaşırdım. Her yan sarhoş dolu. Öbür yanda hırsızlar mahallede kol

geziyor. Ama, bu herifinki de artık çoğa vardı. Arslan bey nerde?»

Ayşe:

«O da yakınmak için karakola gitti,» dedi.

«İyi etmiş,» dedi bekçi, «ben de yarın sabah ona tanıklık ederim. Haydi, şimdi hoşça kalın. Kesilesice sesi de en sonra kesildi rezilin. Rahat rahat uyuyun. Ben, buralardayım. Daha bir şey olmaz. Bir gürültü işitirseniz düdük öttürün. Hemen yetişirim.» Elini kaldırıp bir asker selamı vererek karanlığa karıştı...

Arslan, düşünceli düşünceli eve girdi. Kendini bir sandalyeye atarak başını ellerinin arasına aldı. Şöyle konuştu:

«Bütün kenti arattık, tarattık, hiçbir yerde izine rastlanmadı. Sanki, yer yarıldı da içine girdi. Bu da başımıza gelecekmiş! Ben, seziyordum. Bizim dram, dört nal sonuna yaklaşıyordu. İşte, en korkunç son sahnelerden biri açıldı.»

Ayşe, ağlayarak konuşmağa başladı:

«Düşünüyorum, taşınıyorum kafamın içinde hiçbir ipucuna rastlayamıyorum. Kızımı bul bana Arslan! Çabuk bul onu bana. Nereye gitti? Nereye gidebilir? İstanbul'a annemin yanına gitti desem vapurla dört günlük yol en sonra. Tek başına gidemez. Yoksa canına mı kıydı, dersin?»

Arslan:

«Allah etmesin, o da ne biçim laf? Beni kahrımdan öldürmek mi istiyorsun?» diye bağırdı.

Ayşe, hüngür hüngür ağlıyordu:

«Ben, öyle sanıyorum. Çocuğumuz, o gece, nişanlısının yanında herifin yaptığı rezilce aşağılamalara dayanamayarak bunu bir onur sorunu yaptı, canına kıydı gibi geliyor bana.» dedi Ayşe.

«Bırak bu uğursuz lafları, o, kolay kolay kendini öldürecek soydan değildir. Bizim soyumuzdandır. Bıçak kemiğe dayanıncaya dek dayanmasını bilecektir. Bu kahırlı yıllarda o da bizimle birlikte birçok şeyler öğrendi,» dedi Arslan.

Ayşe, ağlamasını daha hızlandırarak şöyle konuştu:

«Sen bilmiyorsun, Arslan. Aramaktan vazgeçmeyesin diye sana söylemedim. Durum, bildiğinden de korkunç...»

«Ne var? Ne olmuş?» diye sordu Arslan.

Ayşe, bir mektup çıkarıp Arslan'a verdi:

«Al, oku, birkaç gün önce, çantasındaki kitapları karıştırırken, bu mektup ellerimin arasına düştü.»

«Şimdi gözlüklerim yok. Oku da dinleyeyim.»

«Ben, okumağa dayanamam, sen okumağa çalış,» dedi Ayşe.

Arslan bey, mektubu uzaktan tutarak okumağa çalıştı:

«Sevgili anneciğim, sevgili babacığım. Gece herif beni rezil kepaze etti. Yerden yere vurdu. Ben bundan sonra nişanlımın yüzüne bakamam. Ne kerte iyi yürekli olursa olsun, yine içinde bir kuşku kalacak. Bu da ortak hayatımızın üstüne kara bir duman gibi çökebilir. Ben, hayat arkadaşıma ak zambaklar gibi görünmek, öyle de olmak isterdim. Bugün düşünemeyeceğiniz biçimde üzgünüm. Kendimi öldürerek olsun o alçak heriften öç almak istiyorum. Hurşit, belki size açılmadı. Ancak, bana benimle evlenemeyeceğini sezdirmekten çekinmedi. Allahaısmarladık bile demeden vapura atladığı gibi İstanbul'a kaçtı.» Arslan okumayı keserek:

«Vay alçak vay!» diye bağırdı. Mektubun sonu da şöyle geliyordu: «Sevgili anneciğim ve babacığım, benim için gözyaşı dökmeyin. Kararımı hiç acı duymadan veriyorum.

Mutsuz kızınız: Ayşıl.»

Arslan bey, mektubu bitirdikten sonra çok üzüldü. Bu ölçüsüz bir üzüntüydü:

«Vah, vah, vah! Çocuğumuzun başını da yedi ejderha! Şimdi, ben onun gövdesini kurşunla doldurmam mı? Ben gebertmem mi o herifi kuduz bir köpek gibi?» derken kapının vurulduğunu işitti, gidip açtı. Polis memuru Alaettin gelmişti. Bütün karakol olayın arkasındaydı. Alaettin şöyle dedi:

«Her yanı arattık, tarattık kızınızın ölüsünden, dirisinden bir haber alamadık Arslan bey. Denize düşse ölüsü karaya vururdu, bir yanda görülürdü. Bütün kuyuları, dolaylarımızdaki ağaçlıkları arattık, hiçbir izle rastlanmadı. Bizim komiserin düşüncesine göre, kız, gizlice İstanbul'daki yakın akrabasının yanına sığınmak üzere bir vapura atlamış olabilir. Zayıf bir olasılıkla da bu kentte kız arkadaşlarından birinin yanında saklanmaktadır. Haydi, şimdi, hoşça kalın. Bizce durum umutsuz değil. Bu yüzden umutsuzluğa kapılmamanızı söyledi. Ha, az daha unutu-

yordum. Savcılığa verdiğiniz dilekçe, araştırma yapılması için bize gönderildi. Gösterdiğiniz tanıkların dördü de boş çıktı. İlkönce, Muhtar, görevi dolayısıyla tek yanlı bir tanıklık yapamayacağını söyleyerek sıyrıldı. Olayı hemen hemen gören Bekçi Osman ise, ilkin tanıklık için hevesli görünürken sonra, birdenbire düşüncesinden caydı. Bulgaristanlı Mustafa, hiç bulunamıyordu. Onun da en sonunda, hiçbir şey görmediği, bilmediği üstüne anlatımını aldık. Adanalı İsmail efendiye gelince, en çok güvendiğiniz bu adam, ben, Akrep Fikri diye kişiyi hiç tanımam ve bilmem. Sonra, hiçbir gece ben gürültü-patırtı işitmedim,» dedi.

Arslan bey buna şaşmıştı:

«Vay canına,» dedi, «İsmail efendi değil miydi o sabah yanıma gelip de, 'Yahu Arslan bey, sen, ne biçim adamsın. İnsan gelip de beni kaldırıp yardım istemez mi? Aramız iki adımlık. Kaç kez yatağımdan fırlayıp herifi yakalayarak nah şuradaki direğe bağlamak ve sonra vura vura öldürmek geçti içimden, kendimi zor tuttum. Yaz beni de tanık olarak bak neler söyleyeceğim. Aylardır uyku yüzü gördüğümüz yok. Bu, ne berbat herif böyle!' diyen ve kendisini seve seve tanık yazdırtan adam?»

Polis Alaettin:

«İşte, Arslan bey, biz, karakolda her allahın günü bu tip insanlarla boğuşup dururuz. Bu yüzden de her gün insanlara duyduğumuz saygı biraz daha azalır. Dünyada iyi insan yok mu? Çok... Gelgelelim, böyle en berbatları bize düşe düşe bizi de zamanla bulandırıyor, bozuyor. Artık, karşımıza çıkan her insana biraz alçak, biraz katil, cani gözüyle bakıyoruz. Bu da bizim mutsuzluğumuz işte. İngiltere'de katillere hergün düzgünce sopa çekerlermiş başlangıçta. En korkunç katiller bile dayaktan yılarmış. Ben, nice ejderhaların bizim komiserin asık suratı karşısında eriyip bittiğini gördüm. Bu Fikri denen hergele de o türden bir solucan. Ne var ki solucanlığına birtürlü razı olmayarak bunun acısını ille de bir kişiden çıkarmak istiyor. Toplumu sorumlu tutacağına Arslan bey gibi uysal, sessiz, terbiyeli, okumuş bir yurttaşı sorumlu tutuyor, ona hiç acımadan uzun yıllardır kan kusturuyor. Araştırdık: Olumsuz yanından homoseksüel, eski frengili, korkaklığını yüreklilik numaralarıyla örtbas etmek isteyen, sırasında soyunun erkek-dişi bütün bireylerine tecavüz etmeğe hazır

tehlikeli bir psikopat olduğu meydana çıktı. Bu tiplerden çoğu, dirençsiz olduğundan kolayca cinayet işleyemezse de sarhoşluğun, içkiciliğin yardımıyla çok atak olurlar, çevreye korku saçarlar. Nitekim, siz, bununla on yıldır uğraşıyorsunuz ve onu birçok kez bizim karakola düşürdüğünüzü giderek müdüriyete düşürdüğünüzü söylüyorsunuz. Ama, adam, yine yapacağını yapıyor. Bunlar, frensiz arabalara benzerler. Durmaksızın bayır aşağı hem de hızlarını büsbütün artırarak inerler. Yolda sık sık öbür araçlarla çarpışırlar. Çoğu zaman da güçlü bir araca ya da kayaya çarparak alınyazılarının son satırlarını yerine getirirler. Eğer bu evde sizin gibi düşünen bir adam yerine daha ters huylu, öfkeli bir tip otursaydı bu iki evden biri mutlaka çok daha önce mezarlığa delik deşik bir ölü gönderebilirdi. Çok gevezelik ettim. Tanrı, kolaylıklar versin,» diyerek evden çıktı gitti. Komşu evin perdeleri arasından da kimi gizli gözler genç polisin gidişini gözlüyordu. Fikri'nin başında yine bir şeylerin döndüğünü düşündüler.

Arslan bey, Polis Alaettin'in arkasından seslendi:

«Alaettin bey!»

Polis memuru Alaettin, dönüp geldi. Arslan bey, ezilip büzülerek:

«Birader, silah Türkiye'de her zaman gerekli ise de şimdi bana ivedi gerekli. Ne yapacağız? Bana bu gece bir tabanca bulabilir misin?» dedi.

Polis Alaettin güldü.

«İlahi, çok yaşayasın, Arslan bey. Ben de bir şey söyleyeceksin sandımdı. Haydi, hoşça kalın,» diyerek uzaklaştı.

Ayşe:

«Ne yapıyorsun, Arslan? Hiç polise böyle şey söylenir mi? Herifi şu sırada bir başkası çekip vursa senden bilecekler,» dedi.

Arslan:

«Merak etme, böyle mikropların temizlenmesi polisin de hoşuna gider. Polis, namuslu insanların normal işlerine harcayacağı zamanı hep bu gibilerin çıkardığı pürüzleri temizlemeğe harcar. Şu var ki polis, bu hergelenin vurulmasını cana minnet bilir ama, onu benim gibi bir adamın değil de yine bir berduşun vurmasını ister. Böylece bir taşla iki kuş vurulmuş olur...» dedi.

Dilaver, evinde karısıyla karşılıklı oturmuş dertleşiyordu. İkisinin yüzünden de onulmaz bir üzüntünün rüzgarı geçiyordu. Remziye hanım, çok beyaz tenli biraz geçkince görünüşlü bir Rumeli kadınıydı. Ömrünün son güzel günlerini Yunan Makedonya'sında kalan Florina'da geçirmişti. Kocası dağa çıktıktan sonra da ölüm tehlikeleri her allahın günü kapılarını çalmış yine de kıl payı ölümden kurtulmuştu. Hele, Yunan ordusu Anadolu'da halkı çiğneyerek ilerlerken Dilaver de Florina dağlarında Türk düşmanlarını kovalıyor, liman, Ramazan gibi arkadaşlarıyla Yunan jandarmasını arkasından dolaştırıyordu. Öyle sıkıştıkları zamanlar oluyordu ki izlerini saklayabilmek uğruna dışkılarını bile ağaç üzerlerine koyuyorlardı. Mustafa Kemal'in hemşerisiydi bunlar... Bundan dolayı Türkiye'ye döndükleri zaman, paşa, onların serüvenlerini dinlemiş, onlara Karadeniz kıyısında bağbahçe, ev, vermişti Rumlardan kalma. Dilaver, şimdi odada volta vuruyor, durmadan düşünüyordu. Arasıra da karısına laf yetiştiriyordu. Evet, Dilaver oturmaktan usanmış, eski çetecilik anıları canlanınca ayağa fırlamış, dolaşmağa başlamıştı. Şimdi hem dolaşıyor hem de şöyle konuşuyordu:

«Bütün seni düşünüyorum. Yoksa, bağrımı ateşleyen bu sıtmaya daha uzun zaman dayanamazdım. Yusuf beyin idam hükmü koynumda ama, sen ne olacaksın. Remziye, seni kimlere bırakacağım? Arslan bey, buna Adalet Sıtması adını vermiş. İnsanoğlu adalet istiyor. Ekmekten, aştan daha önemli bu: Adalet. Bunu düşündükçe bütün sinirlerim, dal dal titriyor. Gövdemi soğuk bir ter kaplıyor. Dişlerim kırılırcasına sıkılıyor. Yerden, gökten adalet bekliyorum... Bu taşra kentlerinin elinde adalet büsbütün soysuzlaşıyor, yozlaşıyor. Ankara'ya dek gideceğim. Orda adaletin en büyük koruyucularından davama kulak vermelerini isteyeceğim, isteyeceğim değil yalvaracağım, gerekirse ayaklarını öpeceğim. Bütün umudum, Atatürk'te. O, bizim Makedonya çocuklarından. Anlarsa bizim derdimizden ancak o anlar. Ancak, bütün korkum, öbür ejderhaların onun önüne dikilerek beni gölgelemesi, Yusuf beye sahip çıkması.»

«Evet, o ejderhalardan korkulur. Eğer atamızla arana girmezlerse sen mutlaka derdini anlatırsın,» dedi Remziye hanım.

Dilaver düşünceli:

«Benim bütün işim içişleri bakanı Şükrü Kaya ile. Ortada bir asayişsizlik, bir yağma, bir zorbalık var, ilkönce ona başvuracağım. Bu eşkiyalığı önlemek üzere valilerine buyruk versin. Yine onun eliyle dilekçemi Atatürk'e ileteceğim. Halkın dertleri, en büyüklerin kulaklarına erişmiyor. Yarı yolda, taşlar, kayalar, duvarlar yığılıyor dileklerin önüne. Ama göreceksin: Ben de Makedonyalı çeteci Dilaver'sem bütün bu engelleri aşarak derdimi paşamıza işittireceğim. Yunus balığı gübresiyle beslenmiş yemyeşil fındık bahçelerimize kavuşacağız, Remziye hanımcığım!»

Kapının vurulduğunu işitti:

«Kapı çalınıyor, aç,» diye ekledi.

Arslan bey, Süngüsü düşük olarak girdi. Çok üzgün olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu:

«Dilaver bey, çok üzgünüm,» dedi. «Sizi tedirgin ettiğim için bağışlayınız. Biliyordum, siz de dert içindesiniz. Dertleşiyordunuz,» dedi Arslan bey.

«Buyurunuz, efendim. Ne demek. Yine dertleşiriz. Vaktimiz bol,» dedi Remziye hanım.

«Derdimiz ne olacak? Yine yağma edilmiş olan fındık bahçelerimizden konuşuyorduk,» dedi Dilaver.

Dilaver, yanık yanık şöyle anlatmağa başladı:

«Yusuf bey, bizim bahçelerin çevresini bildiğin gibi sıkı bir biçimde dikenli tellerle çevirmişti. Şimdi, bahçelerin çevresine çifte nöbetçiler dikti. Bir iki kez yaklaşıp yeşil yavrularımı şöyle bir gözleyeyim dedim ayağımın dibinden kurşunlar toz kaldırmağa başladı. Artık bahçelerime de yaklaşamaz oldum. Herifçioğulları, benim yeşil gözlü çocuklarıma hiç de bakmıyorlar. Fidanların yaprakları, benim elimde oldukları zamanki gür yeşil canlı varlıklarını yitirmeğe başlamışlar. Öyle acı geldi ki bana bu, gözlerimden acı yaşlar aktı inan olsun. Bunun üzerine Yusuf beye bir mektup yazarak pir aşkına fidanlara bakmayı önerdim. Fidanlar yozlaşmağa başladı, bırak da onları onarayım, onları besleyeyim, tuvaletlerini yapayım, bahçeler bu sırada yine senin olsun dedim, adam, aldırış etmedi. Onların yemişlerini de istemiyorum. Salt gür yeşillikleri içinde gezip dolaşayım, oturup düşüneyim. Adam, buna bile razı olmadı.»

Arslan bey, Dilaver'in yüzüne baktı gözleri yaş içindeydi. Adamcağızın konuştuğu sürece ağladığını gözlemişti.

«Ben de sana bir umutla gelmiştim. Oysa, görüyorum ki o, bugünlerde sana da gerekecek,» dedi Arslan.

Dilaver, durumu anlamıştı:

«Tabanca mı demek istiyorsun? Gerekli mi? Çok üzüldüm buna. Senin altın sabrın, tabancanın gerekliliğini her zaman daha uzağa atacak diye düşünüyordum.»

«Aman beyefendi. Sizin gibi bir adam, tabanca... Bizim Dilaver, zaten eşkiya, dağ adamı, doğduğundan beri tabancayla, mavzerle, bombayla oynar. Sizin gibi okumuş adam?» diye şaştı Remziye hanım.

Arslan, bir işaret yaparak:

«Okumuş adamın da bir gün burasına çıkıyor, Remziye hanım. Bizim işler de sizinkiler gibi hergün biraz daha kötüye gidiyor. İlkin Akrep Fikri'nin bir gece sövüntülerine, mahalleyi ayağa kaldıran iftiralarına tanık olan kızımın nişanlısı, çekti gitti. Sonra, kızım, ortadan yitti. Ondan sonra da karım, birbiri ardınca yitiklere karıştılar. Sen ol da bu Akrep Fikri'yi öldürme bakalım. Onu gerçi senin tabancanla gebertmek istemiştim ama, Dilaver bey, sonra bu düşüncemden vazgeçtim. Bunun için yepyeni gıcır gıcır bir tabanca alacağım. Senin tabancanı da mahkum ettirmeğe hiç niyetim yok. Ne yazık ki bu herif, tabanca kurşunlarıyla temizlenmeyecekmiş gibi geliyor bana. Bu herifi tutup cehennem gibi bir ateşte yakmak gerek. Ya da ona bir makinalı tüfekle ateş edeceksin bütün gövdesini çelik çekirdeklerle dolduracaksın. Bana ettiklerinin acısını hiçbir biçimde çıkaramayacağımı sanıyorum.» Durmadan konuştu. Çok şiddetle konuşuyorsa da sesi lirikti, dingindi.

Dilaver bey:

«Ben de bugün Çorum'a atılmış olan mahkemeye gidecoğim,» dedi. «Yusuf bey, ordaki yargıçları da elde etmemişse bir süre daha bizim altı patlar, kılıfında dinlenecek. Ben sana derim ki Arslan bey, senin durumun benimki kertesinde umutsuz değildir. Yittiğini söylediğin karınla kızın ölselerdi şimdiye dek bir kokusu çıkardı, bir izleri bulunurdu. Demek ki onlar sağdırlar. Bundan ötürü çokça uzaklaşıyo kapılıp elinden bir kaza çıkmasına yol açma. Şimdiye dek sen beni frenledin. Şimdi de ben seni frenlemek isterim. Bu pis heriflerin kanına elini bulaştırmak, ayrı bir pisliktir. Sen, herifi delik deşik eder yola uzatırsın. İçindeki o cehennem sıtmasını belki dindirirsin ama, iş

bununla bitmez ki. Ondan sonra mapushane sıtması başlar. Bir de bakarsın karınla kızın da elele vererek çıkıp gelmişler. Sen, mapusanede, onlar dışarda yepyeni bir cehennem sıtmasının içinde kıvranırsınız. Evet, senin için yepyeni bir sıtma daha başlar. Yani, benim için de demek istiyorum. İnsan böyle düşündükçe delireceği geliyor.»

Dilaver beyin söylediği bu düşünceler, yıllardan beri Arslan'ın ona aşıladığı düşünülerdi. O da şimdi, bunları kendi düşünceleriymiş gibi Arslan beye anlatıyordu. Arslan bey, bunları sevinerek dinliyordu. Bu gidişle kendisinin Akrep Fikri'yi vuracağı yoktu. Hiç olmazsa Dilaver de katil olmak düşüncesinden biraz olsun uzaklaşmış olurdu.

«Bu mantık zincirine göre haklısın. Ne var ki, ben, şu sırada gırtlağıma dek umutsuzluk bataklığına batmış bir adamım. Bütün yaşamak sevincim söndü gitti. Şu güzelim kırların tatlı sessizliği, en güzel düşüncelerimle birlikte nice aile mutluluğuma da mezar oldu,» dedi Arslan.

Dilaver:

«Bizim piştofu istersen vereyim sana, bence sabrın acı yemişini bir zaman daha ısırıp çiğnesen iyi edersin. Bu adam öldürme tasarıları, belki günün birinde büsbütün gereksiz bir duruma gelir. Bakarsın ben fındık bahçelerime kavuşmuşum sen de çoluk çocuğuna!»

Arslan:

«Demek, karım, hiç size uğramadı. Nereye gideceğini de söylemedi?»

Remziye Hanım:

«Keşke bana uğrasaydı... Onu bırakır mıyım? Hiç başını alıp gitsin... Kadıncağız, olsa olsa kızın peşine düşmüştür, onu arıyordur. Bir gün ummadığın bir zamanda ummadığın bir yerden çıkar gelirler.»

Arslan bey, çok üzgün, çok düşünceli ordan ayrıldı. Kapıdan çıkarken:

«Haydin dostlar hoşça kalın. Biraz daha izlerini süreyim,» diyerek uzaklaştı.

Remziye hanım:

«Okumuş bir adam, delirmedikçe kolay kolay cinayet işlemez. İşte, şu Arslan beye bak. Yıllardır bir sabır kumkuması kesildi. Onun yerinde bir başkası olsaydı o berduş namussuzunu on kez temizlerdi. Okumuş insanın inceliğine karşı yapılan bu sürekli zulmün cezasını kim verecek? Adamcağız, seni de yıllar yılı Yusuf beyi vurmaktan

alıkoymadı mı? Ne yazık ki, şimdi, o da pusulayı şaşırmışa benziyor. Bugünlerde karısı ya da kızı çıkıp gelmezse elinden bir kaza çıkabilir,» dedi.

«Bizim işimiz de hızla kötüye doğru gidiyor. Bir tek yargıtay kalıyor. Bunca mahkemenin üstesinden gelen zorba, onun da üstesinden gelecek gibi geliyor bana,» dedi Dilaver bey çok üzgün bir sesle.

Remziye hanım:

«Belli olmaz, Allah büyüktür!» dedi.

Dilaver:

«İnşallah diyelim. Ne yazık ki tanrının adaleti de öbür dünyada. O, mahkemesini bu dünyada kurmalıydı ki zalimler nasıl çil yavrusu gibi dağılırdı görürdük. Nerde o günler? Bütün korkum, birgün yeryüzünün yargıçları yerine benim karar vermek zorunda kalmam. Evet, Remziye, birtek korkum bu. Bütün o yargıçların yerine vereceğim kararı da şu piştof uygulayacak. Sonra? Sonrası yine kötü. Bu kez de bana gerekli adaleti veremeyenler, beni tuttukları gibi zindana atacaklar, uzun süre de orda inletecekler. Yusuf beye gelince, o, yerin altında rahatça yatacak, yeryüzünde bir türlü doymadığı karatoprakla bir güzel çıkasıca gözlerini doyuracak...»

Arslan bey, tek başına kaldığı evde artık Fikri'yi dahi öldürmenin bir anlamı kalmadığını düşünüyordu. Şundan ki artık koruyacağı hiç kimsesi kalmamıştı dünyada. Evi, birdenbire çoğalmağa hazırlanırken bir büyü ile boşalıvermişti. Evin bir odasında kukumav kuşu gibi oturup durmuyor, durmadan dolaşıyor, düşünüyordu. Bakunin'e, Kropotkin'e hak verir gibi oluyordu. Oysa, Anarşizmin bu babalarını gençliğinin ilk günlerinden beri hiç sevmemişti. Sonra bu ideolojik düşünceleri bir yana itiyor, kendi alınyazısı üstüne düşünüyordu:

«Bizim çoluk çocuk gitti. Mutluluk gitti. Pis herifin de sesi kesildi. Bağırsana yine namussuz herif, bağır da yüreklendir beni hiç olmazsa. Bir insana silah atabilmek, meğerse ne zormuş! Şu elimdeki tabancayla seni gebertmeye sonuna dek kararlıyım. Namludan çıkacak mermiler kendi etime saplanacakmışcasına ürperiyorum, elim ayağım kesiliyor. Bu, kanun korkusunun üstünde, ötesinde bir duygu, canlı bir şeyi öldürmek korkusu, canlılara karşı

duyduğum sonsuz saygı, beni alıkoyuyor, elimi, ayağımı bağlıyor. Ulan, nerde o eski geceyarılarını delik deşik eden sarhoş boğuk sesin? Anama, avradıma, kızıma, yedi sülaleme savurup durduğun sövüntüler, iğrenç sözler nerde? Nedir seni böyle dut yemiş bülbüle döndüren? Haydi, durma, susma, kızdır beni, çileden çıkar beni, küplere bindir de şu elimdeki iblis oyuncağına biraz yüreklilik gelsin. Seni gizlice de vurabilir, kanunun gözünden de kaçabilirim. Ne var ki yapamayacağım böyle bir şey. Seni herkesin içinde geberteceğim. Yasanın bir türlü veremediği cezaları insanın verebileceğini dosta düşmana göstereceğim. Bir aile yuvasını yıkan bir insana yasanın elleri uzanıp bir şamar dahi atamıyor. Kızımın ölümüne neden olan bir caniye yasa, neden bir katil gözüyle bakamıyor? Bunlara 'bıçaksız katil' diyen şairin sözleri sonuna dek boşluğa mı çarpıp duracak? Haydi, bağırsana yine. Anama, avradıma sövsene, yine Akrep! Yap bana bu iyiliği. Seni öldürmek kararımı nasıl olsa vermiş bulunuyorum. Ancak karşına geçip tetiği çekmek kalıyor. Olan şu! Sandalyeye tekmeyi vurmak üzere görevlendirilen çingene görevini yapmakta gecikiyor. Her nedense işini savsaklıyor. Yoksa, sen çoktan darağacının altında sandalyeye çıkarılmış bir kişiden ayırtsız bir ölü adayından başka bir şey değilsin.»

Tabancasının namlusunu şakağına dayadı. Namlunun soğukluğu onu ürküttü.

Sonra:

«Acaba kendimi öldürsem problem biter mi,» diye düşündü. «Bu acılı yaşayıştan kurtulmak için kendimi de öldürebilirdim. Ancak, ben, bugüne bugün, yeni bir adalet olayını yönetecek bir sorumlu kişi durumuna yükselmiş oluyorum. Böyle duyuyorum kendimi. Vicdanımda yaşayan yeni yasa maddelerine göre yargıladığım bir katili bir daha kötülük edememesi için toplumun içinden sonrasız uzaklaştırmakla yükümlüyüm. Yalnız bu uzaklaştırmak, darağacı yoluyla değil, eğitim yoluyladır. Şundan ki, ben her ne biçimde olursa olsun ölüme karşıyım. Bundan dolayı da yaşamak zorundayım.»

Bu sırada dışarıda Arslan beylerin dişi köpekleri karabaş havlamağa başladı. Sonra köpeğin havlaması tatlılaştı, dostlaştı. Karabaş en sonra, mızırdanarak yılışmağa başlayınca Arslan, çok yakın bir tanıdığın geldiğini anladı, coşumla kapıyı açıp dışarı fırladı.

«Dur hele, bizimkilerden biri geliyor ya. Kim ola ki? Kim bilir belki de Dilaver'dir. Mahkemeye gitmişti. O uzak kente. Bakalım ne haberler var? İnşallah kurtarmıştır bahçelerini.»

O, böyle yüksek sesle düşünürken, Ayşe ok gibi içeri girdi.

«Sana iyi haberlerim var, Arslan'cığım. Boşuna gitmedim bu evden. Kızımızı arayıp buldum. İstanbul'a dayısının yanına kaçıp gitmiş, çok serüvenli bir gidiş. Yine de sağ salim gidebilmiş. Ben İstanbul'dan iki gün önce döndüm. Burada bir komşuda kaldım. Çevrenin durumunu sorup öğrendim. Senin sessizce oturduğunu söylediler, sevindim. En önemlisi, Akrep Fikri'nin siroz olduğunu, karnının davul gibi şişmeğe başladığını söylediler.»

«Ne yazık, demek artık gece şenliklerinin sonu göründü?» dedi Arslan.

«Sen delirmişsin, sevineceğine neler söylüyorsun?» diye içerledi Ayşe.

Arslan:

«Ben, bu sanığı ölüme mahkum etmiştim. Son günlerde sesi de kesilmişti. Ben de neden diyordum. Yuvamı darmadağın eden bu heriften iyi bir öç almağa karar vermiştim. Bir gün yine sövüp sayarken gidip ağzını demir çekirdeklerle dolduracaktım. İyi ki çıka geldin, Ayşe? Boş yere katil olmamı önledin.»

«Dilaver'den ne haber?» dedi Ayşe.

«On, on beş gün önce uzak bir kente atılan yargılama işi için gitmişti. Ondan sonra, kendisini hiç görmedim. Dönmüş olsaydı bana uğrardı. Ayşe, verdiğin haber, beni dünyalarca sevindirdi. Bir kez katil olmaktan kurtuldum. Bundan daha büyük muştu mu olur? Şimdi, o hergele, sirozun eline geçti. Siroz onu mutlaka eşek cennetine götürecektir. Eşek cenneti diyorum ya o namussuzu eşeklerin cennetine bile değer görmem. Nasıl olsa sirozun elinde ölüme yargılıdır. Bunun kurtuluşu, yargıtayı yoktur. Siroz, benim korkunç görevimi üstlenmek insanlığını göstermiş. Siroz gibi pis, iğrenç bir kiralık katilin elinden onu tanrı bile kurtaramaz. Onu daha şimdiden ölü saymakla birlikte yine de yüreğimin bir köşesinde yaktığı öç ocağı, sönmek bilmez bir ateşle yanıp duruyor. Alçak herif, beni yıllarca nasıl etkilemiş, içimde nasıl sönmez bir kin ocağı yakmış! Bu ateşli tortu, için için yanarak şimdi bile bağrımda var-

lığını sürdürüyor. Bundan bir kurtulabilsem, o zaman kendimi normal bir insan sayacağım. Bu öcü alınmamış adalet sıtmasının korkunç tortusu, beni bundan sonra türlü abartmalı davranışlara itebilir. Birtek bundan korkuyorum. Büyük bir adalet sıtması geçirmiş bir insanda her zaman her fırsatta, bunun mikropları meydana çıkıp kanı ateşleyebilir. İnsanın başını belaya sokabilir.»

Karabaş, makinalı tüfek gibi havlamağa başlamıştı. Uzaktan ayak sesleri geliyordu.

«Birisi geliyor bize köpek yılıştı, herhalde tanıdıktır,» dedi Ayşe.

«Ayak seslerine göre bir değil iki kişi geliyor. Dilaver'le karısı olmalı. İnşallah uğurlu bir haberle dönmüştür,» dedi Arslan bey. Gerçekten de biraz sonra, Dilaver beyle karısı Remziye hanım, kapıdan girdiler. Arslan bey hemen atıldı:

«Hoşgeldin Dilaver! İnşallah hayırlı haberler getirdin? Çok merak ettik seni. Bizim durum hiç umulmadık bir zamanda birdenbire düzeldi. Gördüğün gibi yitik olan karım, biraz önce güzel haberlerle eve döndü. Kızımız, İstanbul'da dayısının yanında sağ bulundu. En önemlisi de, bizim şu komşumuz Akrep Fikri ne olsa beğenirsin?»

«Ne olmuş?» diye sordu Dilaver bey.

«Siroz olmuş. Karnı davul gibi şişmeğe başlamış.»

«Çok güzel. Sizin dava bitti.»

«Çok güzel olmuş. Hınzır herife,» dedi Remziye hanım da.

Dilaver bey gülmeğe çalışarak:

«Çok güzel vallahi. Bundan daha güzel öç almak olmaz. Tanrı herifin yakasına yapıştığı gibi,» derken Arslan bey sözü ağzından aldı:

«Ne tanrısı birader. Şarap anasını belledi herifin, evet, şarap. İnek gibi durmadan içmek.»

Dilaver bey:

«Hani şu bizim Yusuf beyin derebeylik hırsı da bir kansere tutulsaydı da o elimle öldürülmekten ben de mapusaneyi boylamaktan kurtulsaydım. Benim haberler kötü aziz biraderim. Yusuf bey, yargıçları ya çok bol parayla beslemiş, ya da ölümle korkutmuş olacak. Bunca açık bir dava nasıl güme gidebilir? Ben, şimdi ne yapayım, söyle,» diye çılgın gibi konuştu.

Arslan, bunları sonsuz bir üzüntüyle dinledi. Elinden

hiçbir şey gelmeyen insanların zavallılığı içinde susmak istediyse de birkaç söz de söylememek olamazdı. Karşısındaki kendisine güveniyordu.

«İlkönce şu koynundaki piştofu çıkar bana ver. Elinden olur olmaz bir kaza çıkmazsa işini daha iyi izleyebilirsin. Henüz, görüyorum ki bütün dağlara kar yağmamıştır. Henüz kimi geçitler açıktır. Mahkemenin verdiği kararı düzeltmek üzere sana yargıtay kapıları açık. Onların başı da gerçi çok kalabalıksa da orda iyi yargıçlar var. O zaman, bütün bu karanlık düşünceler, kanat açıp cehenneme yolcu olur.»

Remziye hanım, şöyle konuşmaktan kendini alamadı:

«Çok doğru söylüyorsunuz, Arslan bey. Tabanca dünyada neyi çözebilmiş ki? Ölmekle, öldürmekle hiçbir kördüğüm çözülmez. Sağ, serbest insan ne kerte güçlükler içinde yüzerse yüzsün, dünyada her işin üstesinden gelebilir, bence. Öyle değil mi, Ayşe hanımcığım?»

Kocasına döndü:

«Haydi ver şu uğursuz silahı Arslan beye de işlerini salt aklınla, kafanla kovala, kovuştur. Artık, görüyorsun, komitacılık dönemi geçti. Şimdi, bütün işler kafayla çözülüyor.»

Bu konuşma üzerine Dilaver bey karısına ters ters baktı:

«Seni tersleyeyim mi, okşayayım mı bilmiyorum. Sen çok aldanıyorsun, sevgili karıcığım.»

Tabancasını çıkarıp Arslan beye verdi:

«Al şu güzel koruyucu meleğimi, Arslan beyciğim. Bir iki gün içinde bir dilekçe hazırlayıp, kendi elimle Ankara'da Yargıtay'a götüreceğim. Olanak bulabilirsem oradaki yargıçlardan bir kaçıyla görüşüp batmış olan davamın bataktan kurtarılmasına çalışacağım. Kardeşim Arslan bey, Yargıtay'a da dert anlatamazsam bir dilekçe yazıp içişleri bakanı Şükrü Kaya beyin bürosunun kapısının arkasını adres verip bekleyeceğim. Bu haksızlığın önüne, havale ettiğim, dilekçe de geçemezse o zaman buraya dönüp senden bu tabancayı isteyeceğim... anladın mı?»

Yine Arslan bey gillerin evindeyiz. Ayşe ile konuşmaktalar.

Yaşamında konuşmayı çok sevmeyen çok az konuşan

Arslan, bu tedirgin günlerinde tersine son kerte konuşkan olmuştu. Çenesi hiç durmuyordu. İçi öyle doluydu ki konuştukça boşaldığını duyuyor, rahatlıyordu. Karşısında sabırla dinleyen karısına şöyle diyordu:

«Şu gözünü sevdiğimin sirozu ne güzel zamanda yetişti. Elimi o pis herifin kanına sürmemi önledi. Siroz herifi kıskıvrak yakaladı. Onu az zamanda yeryüzünün güneşli bahçelerinden koparıp unutulmanın sonsuz karanlıklarına fırlatıp atacak. Benim onun kafasına ya da yüreğine boşaltacağım kurşunlar, onun için ancak bir lütuf olacaktı. Herifi gördüm. Karnında çifte çocuk taşıyan bir kadına benziyordu. Şimdiyse ölümün bütün çirkin türkülerini dinleyerek bu yüzden hergün boncuk gibi terler dökerek birkez daha ölüp gidecek. Evet, o gidecek, ancak, benim içimde on yıldır yaktığı tiksinti, kin ocağı yanıp duracak. Onu nasıl söndüreceğimi hiçbir vakit bilemeyeceğim. Bu tiksinti, öç ocağı, içimde bir kanser tümörü gibi işleyip her an bana kötü varlığını duyuracak. Bu oğlan, öbür yana yolcu olmasına yolcu ama, beni de hasta, yarım bir insan olarak bıraktı da öyle gidiyor. Elimi tabanca tutmaya alıştırdığı gibi kafamı da cinayet işlemek, öç almak düşüncelerine alıştırdı. Fikri'nin saldırılarına, sıra dalgalar gibi aralıksız gelen saldırılarına göğüs germeğe alışmadan önce ben böyle değildim. Adam öldürme düşüncesini ancak törensel bir ordular çarpışmasının mekanik eylemine bağlıyordum. Normal okumuş bir insanın ölüm tehlikesi karşısında kalmadan bir insana kurşun atabileceğini usumun kıyısından geçirmezdim.»

«Demek, şimdi, kolayca insan öldürebilirsin?» diye sordu Ayşe.

Arslan bey, karısını biraz da tersler gibi şöyle konuştu:

«Kolayca insan öldürebilirim, demedim. Kötü bir insana elim titremeden kurşun atabilirim demek istiyorum. Kötü insan, yeryüzünün en korkunç canavarıdır. O, hiçbir yırtıcı hayvanın yapamayacağı kötülükler yapabiliyor. Biçimce insana benzediğinden bu kamuflajdan yararlanmasını da biliyor. Bir zekası da olduğundan birçok akılsız kişiyi de etkileyebiliyor. Bizim Akrep Fikri de böyle bir örnek. Toplum, onu çocukken yakalayıp her türlü iştahasını onun üzerinde söndürmüş. O da karınca kararınca kötülükler yaparak bunların öcünü almağa çalışıyor sözüm ona. Talihsiz bir raslayış da onu bizim gibi insan

sevgisiyle dopdolu kişilerle karşılaştırdı. Şu tabancayı satın alıncaya dek onu belki on kez affettim. O, insan derisi giymiş bir yeni tip canavardan başka bir şey değildi.»

«Koy o tabancanı bir yere. Dilaver'le karısı geliyor,» dedi Ayşe.

Arslan bey, tedirginleşti:

«Demek Dilaver Ankara'dan dönmüş. Üç ay oluyordu gideli. Çok kaldı orda. İnşallah durumu kurtarmıştır.»

Dilaver beyle karısı Remziye, Ayşe'nin açtığı kapıdan girdiler?

«Buyurunuz Remziye hanımcığım. Buyurun Dilaver bey?»

Karı koca girdiler, hemen geçip kenarda kanapeye oturdular, yüzlerinden düşen bin parça oluyordu. Arslan da Ayşe de işlerin ters gittiğini anladılar. Sustular. Herkes bir süre sustuktan sonra ev sahipleri ikisi birlikte:

«Hoşgeldiniz?» dediler.

Dilaver'le Remziye de somurtkan somurtkan:

«Hoş bulduk,» diye yanıtladılar.

Sonra, araya uzun bir sessizlik girdi. Uzun uzadıya her iki aile de birbirini süzdü durdu. En sonra, Arslan bey, yüreklendi:

«Ey, anlat bakalım şu sırada sana soru sormaktan bile korkulur,» dedi. Dilaver açıldı. Şunları söyledi:

«Yalan da değil hani. Ben de artık kendi kendimden bile korkacak duruma geldim. İçime yüz ton dinamit yerleştirilmiş gibi. Ufacık bir kıvılcım benimle birlikte bütün yanımdakileri de havaya uçurabilir.»

«Tanrı korusun, siz akıllı bir adamsınız Dilaver bey. O dinamitleri yavaş yavaş alıp uzaklaştırın ordan. Suya, denize atın. Yok edin,» dedi Ayşe.

Dilaver bey:

«Doğru söylersiniz, yenge hanım, yazık ki onları oraya koyan ben değilim. Oraya nerden girileceğini onların nasıl alınacağını bilmiyorum. Ama, bu yüz ton rezil dinamitin bağrımın üstündeki korkunç ağırlığını duyuyorum. Bağrımdaki bu dinamitler için korkunç kıvılcım da Yusuf beyin varlığıdır. Onu gördüğüm dakika bu dinamit yığınları ateş olup patlayabilir. Ne kötü durumda olduğumu bilemezsin aziz yenge.»

Arslan bey:

«Her şey bitmiş midir?» diye sordu.

Dilaver bey:

«Evet. Aziz kardeşim, her şey bitmiştir.»

Arslan bey:

«Lütfen, anlatır mısın?»

Dilaver bey:

«Ben, yıllardır anlattım, söyledim, konuştum, dinletemedim. Şimdi, artık silahım konuşacak. Şu sırada cehenneme inen basamakların en sonuncusu üzerinde bulunuyorum. Artık hiçbir şey, bizi kurtaramaz. Yusuf beyle beni demek istiyorum. Zebaniler, cehennemde ellerinde ateşten kıpkızıl kesilmiş demir yabalarla Yusuf beyle ikimizi dört gözle bekliyorlar. İkimizi de çok merak ettiklerini sanıyorum. Şundan ki, Yusuf bey, bir karış toprak uğruna canını vermeğe hazırlandığını hiçbir vakit düşünmeyen bir adam. Beni de rasgele kırmızı kuşaklı bir Rumeli göçmeni sayması onun için ne korkunç bir talihsizlik. Kendisini en sonunda vurabileceğimi de söylediğim halde bunu salt bir korkutmaca sanıyor,» diye uzun bir tiyatro tiradı çekercesine konuştu.

Artık, kocasının yüzdeyüz cinayet işleyeceğine inanan Remziye hanım, yalvarırcasına şöyle konuştu:

«Aman, gözünü seveyim, Dilaver! Kov kafandan bu kötü düşünceleri. Kaçalım burdan başka kentlere gidelim. Yusuf beyin yüzünü hergün göre göre sonunda mutlaka elinden bir kaza çıkacak. Beni kimlere bırakıp gideceksin? Kuzum Arslan bey, sen de bir şeyler söyle şu adamcağıza. Uzun yıllardan beri onun ellerini kana bulamaktan koruyan sensin. Ona sabrın sonsuz insanca güzelliğini sen öğrettin. Onu hapse atılmaktan, belki de darağacına gitmekten sen kurtardın. Haydi, ona bir şeyler söyle de onu yine kurtar. Zebanilerle görüşeceğine seninle görüşsün. Zebaniler iblisin uşaklarıdır, onlar benim adamcağızıma hiçbir vakit doğru, güzel, insanca öğütler vermezler. Onlar, cehennemin gardiyanlarıdır.»

Bunun üzerine, Dilaver bey, daha çok ciddileşti. Nutuk çeker gibi şunları söyledi:

«Zor bir görev aldım üzerime, sevgili dostum! Dinamit yığınlarına giden yollar yitiktir. O dinamitler, ancak bir patlamayla ordan uzaklaştırılabilir. Bu patlama da ne yazık ki benim varlığımı tehlikeye atacak. Ben, başka türlü bir kurtuluş yolu göremiyorum.»

Ayşe:

«Bulunur, bulunur, bulunur. Sen, umutsuz düşme. Çıkmayan canda umut var demişler. Boşuna söylenmemiş bu söz. Kendini kaptırma öyle kapkara düşüncelere. Daha genç sayılırsın. Taşı sıksan suyunu çıkarırsın,» dedi.

«Evet, ben, bir şeyin suyunu çıkaracağım ama herhalde Yusuf bey olacak bu,» dedi Dilaver.

«Anlatsana şu Ankara hikayesini meraktan çatlayacağım,» dedi Arslan.

Dilaver bey, dinginleşmeğe çalışarak ömrünün en büyük trajedisini anlatmağa başladı:

«Bildiğiniz gibi, yargıtaya temyiz dilekçemi gönderir göndermez arkasından ben de yollandım oraya. Bir yandan yargıtayın vereceği kararı beklerken bir yandan da işi dahiliye vekiliyle, hükümetle çözmeğe çalışayım dedim. Otelde oturup bizim fındık bahçelerinin hikayesini ta başından beri bir nokta atlamadan yazdım. Kendi elimle götürüp dahiliye vekili Şükrü Kaya'ya verdim. Dilekçemin altına adres olarak, dahiliye vekilinin kapısının önü diye yazdım. Ben, Ankara'ya vardığımda leylekler sürülerle yeni yeni geliyor, yepyeni bir umutla Ankara'nın yemyeşil bataklıklarına iniyorlardı. Ben, her allahın günü bir cevap alırım umuduyla dahiliye vekilinin kapısının önünde dikiliyordum. Ayaklarıma kara su ininceye dek orda dikiliyor, daireler paydos olup da Şükrü Kaya çıkıp gidince ben de otele dönüyordum. Artık vekaletin bütün irili ufaklı memurları beni tanımıştı. İnatla dahiliye vekilinin kapısının önünde dikilen bir herif elbette aklı başında bir adam olamazdı. Bıyık altından güldüklerini onların benim için ne düşündüklerini kolayca anlıyordum. Şükrü Kaya da büroya girip çıkarken iri yeşil gözlerinin bulanık bakışlarıyla çaktırmadan beni süzüyor, bıyık altından gülüyordu. Ya da bana öyle geliyordu. Orada dikilip durmak, bu yarı düşman bakışların altında hergün ezilmek, beni canımdan bezdiriyordu. Ellerinde Yusuf beyin zorbalığına dur diyecek hiçbir güç yok sanki. Vekaletin kapısı önünde beklemeğe başladığım günlerde karşıki apartmanın bacasına bir çift leylek yuva yapmıştı. Orda seviştiler, yumurtladılar, kuluçkaya yattılar, yavru çıkardılar, yavrularını uçurdular. Bense, hâlâ Şükrü Kaya'nın kapısı önünde dikilip durarak, verdiğim dilekçenin yanıtını bekliyordum. Zamanla, iriyarı, göbekli dahiliye vekilini de Yusuf bey gibi görmeğe başlamıştım. Eğer sevgili tabancacığım yanımda ol-

saydı onu Yusuf beyin yerine vurup öldürebilirdim. Kafalarının, düşüncelerinin yapısı aynı kumaştandı. Diyeceğim şu ki karşı apartımanın bacasına yuva yapan leylekler, çıkardıkları yavrularını büyüttüler, uçurdular. Ben, hâlâ dahiliye vekilinin kapısının önünde dikilmiş duruyordum. Arasıra fırsat buldukça da yargıtaydaki bizim temyiz işini yokluyordum. Günün birinde temyiz işinin de görülüp bittiğini öğrendim. Demek ki, dedim, Yusuf bey, işi her yandan güzelce bağlamış. Temyiz mahkemesinin ağırbaşlı yargıçları da bilerek bilmeyerek onun tuzağına düşmüşlerdi. Bu mahkemenin olsun hakkımı arayacağını boşuna ummuştum. Temyiz evrakını cebime attıktan sonra Ankara'nın caddelerinde sarhoş gibi birkaç gün dolaştım. Nereye gideceğimi, ne yapacağımı bilmiyordum, şaşırmıştım. Artık, işim, büsbütün allaha kalmıştı. İkinci dilekçeyi Çankaya'ya kendim götürüp vermek istedim. Şükrü Kaya, birincisi gibi onu da yırtıp atabilirdi. Sonradan mektubun üzerine kendi otel adresimi yazıp Çankaya'ya postalamıştım. Büyük coşum, umut içinde bekliyordum. Beş sivil polis gelip beni aldığında onlarla birlikte giderken sanki kantlanmış gibiydim. 'Allah en sonra gördü beni, işim oluyor herhalde, diye içimden söyleniyor seviniyordum. Polisler beni Vali Nevzat Tandoğan beyin karşısına götürüp diktiklerinde ve Tandoğan bey birdenbire 'ulan neden bizi tedirgin ediyorsun?' diye anama avradıma sövmeğe başladığında başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Paravananın arkasında saklanan iki ızbandut gibi polis de bir işaretle meydana çıktı. Bana öyle bir sopa çektiler ki bütün çeteciliğim zamanında bile düşmanlarımdan böyle dayak yememiştim. Belki bir saat Vali Nevzat Tandoğan'ın bürosunda tozumu aldılar. Sonra, birinci şubeye götürdüler beni. Orda da yirmi dört saat 'seni gidi pis herif seni! Başkasının mülküne nasıl sahip çıkarsın.' Bütün kemiklerimi kırdılar. Oranın polisleri de baktım hep bizim Rumeli'dendi. Benim gibi konuşuyorlardı. Rumeli göçmenleriydiler. Ama hiçbiri bana acımadı. Hepsi de insanlıktan çıkmıştı. O zaman anladım ki hak aramak, masalmış! Polis, iler tutar bir yanımı bırakmayıncaya dek tozumu aldıktan sonra, beni Ankara'dan sürdü. Gözetim altında trene bindirip Samsun'a gönderdi. Ordan beni teslim alan Samsun polisi, bizim polise teslim etmek üzere buraya getirdi, ilmü haberle teslim edip gi!

Buraya geldiğimde Yusuf beyle karşılaştım. Polis müdürlüğünde bir komiserle karşılıklı kahve içiyordu. Şimdi, buna ne buyurulur, sevgili kardeşim, Arslan bey?»

Remziye hanım, Arslan beyin ellerine sarıldı:

«Gözünü seveyim Arslan beyciğim verme piştofunu, olanlar zaten olmuş. Bunun üstüne tüy dikecek. Canım kocacığım. Kalkıp gidelim buradan uzaklara, nafakamızı oralarda arayalım. Sen, az çok mürekkep yalamış bir adamsın. Mahkemeliklere dilekçe yazarak ekmek paramızı çıkarırsın. Eskiden beri bütün bilenler, senin kaleminden kan damladığını söylerler. Biraz daha yoksulca geçiniriz ama hiç olmazsa ölmek, öldürülmek belasından uzak yaşarız. Ayaklarının altını öpeyim at şu tabancanı denize de geçip gidelim bu uğursuz yerden. Benim de gözüm yerinde henüz, ben de çamaşır mamaşır yıkar, hizmetçilik filan eder, ekmeğimizin bir parçasını çıkarırım. Ne olur gidelim buradan, gidelim. Sen de bir şeyler söyle şuna Arslan bey.»

«Sen neler diyorsun, karı? Ben, ölmüşüm artık. Yusuf beyi kendi elimle zebanilere teslim etmeden yaşayabileceğimi mi sanıyorsun? Ben, şu sırada cehennemin dibinde cayır cayır yanmaktayım. Yusuf beyi de yukardan tutup bulunduğum yere indirmeden, benim cehennemim söner mi sanıyorsun? Bu pis cehennemi körükleyen kişiler, yeryüzünde rahat rahat yaşarken, ben nasıl ot gibi yaşamağa hazırlanabilirim? Arslan bey, ver benim piştofumu...» dedi Dilaver.

Remziye hanım, Arslan'a yalvardı:

«Verme nolur, Arslan bey, verme allahını seversen. Yusuf beyin dört bir yanı fedailerle doludur. Daha o, ateş etmeğe vakit bulmadan hepsi onu delik deşik ederler. Sağ kalıp da hapse düşse yine yanmam. Ne yazık ki öldürecekler onu... Yusuf beyin uşaklarıyla kimse başa çıkamaz. Sağ komazlar insanı. Biliyorum bunu yediğim ekmek gibi. Verme piştofunu ona ne olur!»

Dilaver, kalkıp gitmeğe davrandı:

«Arslan bey» dedi, «son kez gidip Yusuf bey canavarına yalvaracağım. Fındık bahçelerimi geri vermesini isteyeceğim.»

Remziye hanım, ona yalvardı:

«Öyle yap, öyle yap, kocacığım. Belki herif imana gelir de hem kendi canını kurtarmış olur, hem de...»

Arslan da bu düşünceyi beğendi:

«Git, bir kez daha git, yalvar, yakar. İnsan sağ oldukça daha bir şeyler yapmak elindedir,» dedi.

«Yalnız, sen benim piştofu bana ver de herifin yanına boş varmayayım. Kendisini vurmağa geldiğimi sanarak beni hemen vurmak isteyebilir. Hiç olmazsa kendimi korurum,» dedi Dilaver bey.

«Bak, bu oldu» dedi Arslan bey, gitti tabancayı zuladan çıkarıp getirdi. Ona verdi. Dilaver tabancayı alıp gözden geçirdi mermilerinin yerli yerinde olup olmadıklarına baktı, sonra onu üç kez öperek koynuna soktu. İşinin bittiğini anlatırcasına ayağa kalktı:

«Çocuklar,» dedi, «bana müsade. Son kez yalvarmağa gidiyorum. Belki allah yüreğine bir damlacık insanlık miski olsun damlatmıştır. Kim bilir. Belki...»

Ayşe:

«İnşallah öyledir. Seni tanrı korusun.»

Dilaver bey çıkarken karısı da onunla birlikte çıkmağa hazırlanır. Dilaver, onu durdurarak:

«Bu, eksik eteklerin işi değil, sen otur Ayşe hanımlarda biraz daha. Ben haberi getiririm.»

Bu sırada Arslan da kendi tabancasını alıp koynuna soktu, şöyle söyledi:

«Ben de gideyim arkasından bari. Usu başında değil. Çılgınca bir davranış yapmasını önlemeğe çalışırım. Hiç korkmayın. Bugün Dilaver'in elinden hiçbir kaza çıkamaz. Ben işi ayarladım,» diye ev halkına da güç vermeğe çalıştı.

Sonra o da evden çıkıp Dilaver beyi epeyce uzaktan izlemeğe başladı. Yolda giderken tabancadan çıkardığı mermileri sonra yine Dilaver'e verdiğini düşündü. Demek ki boş olduğunu sandığı tabanca doluydu. O da evdekilere bu teminatı mermilerin barutunun yokluğuna güvenerek vermişti. Oysa, tabancasında mermi bile olmasa o tabancasını çekince her yandan bir sürü uşak silahlarını boşaltarak onu delik deşik edeceklerdi. Çekilmiş bir tabancada kurşun olmadığını hiç kimse düşünemezdi. Sonra, tabancasını alınca Dilaver'in evde bir aralık onunla oynadığını görmüştü. Demek ki mermilerinin olup olmadığına bakmıştı. Adam, düşmanın üstüne tam tertip gidiyordu. Gönlünde mayalanmış sonsuz bir düşmanlık, tabancasında altı kurşun. Arslan bunun önüne nasıl geçecekti? Adamın içinde yanan cehennemin söndürülmesi, hiç kimsenin elinde değildi.

Bahçeler geri gelmedikçe de bu cehennem ateşi bu gönülde yanıp duracaktı. Evet, Arslan bey, Dilaver'in kararlı adımları arkasından yavaş yavaş yürürken hep bunları düşünüyor, bunun önüne geçilemeyeceğini anlıyordu. Yusuf bey, adamın ocağını söndürmüştü.

Arslan bey, kentin en büyük kahvesinin kapısından içeri adımını atarken bütün kahvedekilerin başlarının kendisine çevrildiğini, gözlerinin içinde bir yığın gözün buluştuğunu gördü, ürktü. Yusuf bey, birkaç adamıyla kahvenin ortasında oturmuş, yüksek sesle konuşuyor, bütün kahve, onu dinliyordu. Kahveler, çaylar gidip geliyordu. Yusuf bey, gülerek şöyle anlatıyordu:

«Bizim Dilaver'in Ankara'dan döndüğünü biliyor musunuz? Bizi bozguna uğratmak üzere gittiği yerden elleri boş dönüşü de bir destan, haberiniz var mı? Dün polis müdüründen işittim. Herif ta Ankara'dan buraya mevcutlu olarak gönderilmiş. Kendisini getiren polis memurunu da görüp konuştum. Kafası kızan bizim kırmızı kuşaklı, Ankara'da dahiliye vekili Şükrü Kaya'ya hakaret etmiş. Poliste yirmi dört saat bir güzel ıslatılmış, ondan sonra, bir kez daha Ankara'ya ayak basmamak üzere buraya doğru yola çıkarmışlar. Herifçioğlu buralarda bizim zagonumuzun geçtiğini bir türlü anlamak istemedi. Buraları da Makedonya dağları sandı. Biz, bu toprakları Pontosçulardan, Yunanlılardan kurtarabilmek uğruna yıllarca sel gibi kan akıttık. Çete gibi asker gibi uzun yıllar evimizden, barkımızdan uzakta, dağbaşlarında Nemrut Mustafa paşa mahkemesinin idam kararları altında dolaştık. Elbette, sonunda, arslan payını da biz alacaktık. Herif Makedonya dağlarından gelip evimizin bahçesine bitişik fındıklıklara sahip çıkmağa kalktı. Bilmem, bunları ona hükümet vermişmiş. Hangi hükümet? Bizden ala hükümet mi olur? Oğlum, bana okkalı bir kahve!»

Kahveci:

«Başüstüne Yusuf bey,» dedi.

Yusuf bey:

«Nohutu az olsun ha.»

Kahveci:

«Aman Yusuf beyim. Siz, hem bir Yusuf bey hem de bir Belediye reisi olursunuz da size nasıl nohut kahvesi içirmek yürekliliğini gösteririm? Siz, bugüne bugün. bu kentin kralı sayılırsınız. Size düzen kuracak olanın alnını

karışlarım. Siz, hem de bizim velinimetimizsiniz. Sizin gölgenizde çalışıp üç beş kuruş kazanıyoruz, ekmek paramızı çıkarıyoruz,» dedi.

Yusuf beyin adamlarından biri tedirgin:

«Dilaver bey geliyor, bey,» dedi.

«Gelsin. Geleceği varsa göreceği de var,» dedi Yusuf bey.

Dilaver bey, kahveden içeri girdi. Doğruca Yusuf beyin oturduğu yere doğru gitti. Yusuf beyin karşısında dikilip durdu. Yusuf beye şöyle dedi:

«Sana selam vereyim mi vermeyeyim mi diye düşünüyorum.»

«Pek çok düşünmeğe gelmez. Selam hem bir insanlık inceliği hem de sevaptır,» dedi Yusuf bey.

«İnsanlığımızın inceliklerini salt selamda mı göstereceğiz?» diye sordu Dilaver bey.

Yusuf bey de buna şöyle karşılık verdi:

«Her şey selamla başlar. Selam, açıl susam açıl, demektir. Bakarsın kırk haramilerin hazinesinin kapısı hemen açılmış.»

«Kırk haramilerin hazineleri öyle demir kapılarla kapanmış ki bir selamla değil kös çalsan açılmaz. Kırk haramiler çaldıkları malları iyi kilit altına almasını biliyorlar,» diye dokunaklı bir konuşma yaptı Dilaver bey.

Bunu dinleyen Yusuf bey güldü:

«Kırk haramileri bana vurasın diye mi verdik ağzına? Beni de kırk haramilerden biri olarak görüyorsun, demek?» diye sordu.

«Başka bir şey misin? Haydi, değilim de,» dedi Dilaver bey.

Yusuf bey, kahkaha ile güldüyse de, bu söz üzerine bir çıngar çıkacağını anlayan Yusuf beyin adamları hemen ayağa fırlayıp bütün stratejik noktaları tuttular. Yani, hemen Dilaver'i oracıkta haklamak, kaçırmamak üzere her türlü tedbiri aldılar. Yusuf bey onlara şöyle buyurdu:

«Oturun oturduğunuz yerde, uşaklar. Dilaver'i zorla korkutup üzerime mi sıçratmak istiyorsunuz? Dilaver'le biz er geç anlaşacağız. Ona bizim belediyede katiplik vereceğim. Bu efendiden adamın bağlarda, bahçelerde köylüler gibi uğraşarak harap olmasını istemiyorum Kader bizi iki düşman gibi karşı karşıya getirdiyse de ben. şimdi bile Dilaver'i severim. Otursana Dilaver! Çaycı, Dilaver efen-

diye bir okkalı kahve, içine bir zerre nohut katarsan seni kulaklarından kahvenin önündeki ağaca çivilerim.»

Yusuf beyden biraz yüz bulur gibi olan Dilaver, bir kez daha umuda kapıldı. En tatlı, en acıklı sesiyle ona şöyle yalvardı:

«Yusuf bey, diretme, oturmam da kahveni de içmem. Hem belediyeye kendi adamlarını ata. Eğer verebilirsen ben senden eline geçirdiğin öz malım olan bahçelerimi istiyorum. Ben, senden gelecek her türlü iyiliğin öldürücü bir ağu ile ağulanmış olduğuna inanıyorum.»

«Bırak allasen Dilaver. İşleri o kerte büyütme. Dünya işleri, bu kerte ciddiye alınacak şeyler değil. Biz, bir mala mülke bulaştığımızdan böyle tedirgin oluyoruz. Senin şu sırada benden daha rahat olman gerek, artık tığ teber şanı merdan sayılırsın. Bizim gibi her gün bizi üzen dünya malından uzaksın,» dedi Yusuf bey gülerek.

Dilaver bey, ona şöyle karşılık verdi:

«O mal benim olsun da ben her gün her saat onun üzüntüsüne katlanmağa razıyım. Yusuf bey, şu adamların içinde bir kez daha belki de son kez yüzümü kızartarak sana yalvarıyorum. Ver benim bahçelerimi geri. Hem o bahçeler senin malına mülküne katılmış denizden bir damla gibidir.»

Yusuf bey:

«Git ordan Dilaver. Sana güler yüz gösterdik diye işi bayağı yüzsüzlüğe dökmeğe başladın,» diyerek çıkıştı.

«Peki, senin canından daha değerli midir bu bahçeler?» diye sordu Dilaver bey.

«Yooo. Benim canım, bütün yeryüzünün mülkünden bin kat daha azizdir,» dedi.

Dilaver de kesin olarak şöyle konuştu:

«Öyleyse ver bahçelerimi bana da bu dünyanın mülklerinden bin kat daha aziz olan canını sana bağışlayayım.»

Bu söz üzerine Yusuf beyle bütün adamları kahkahayı patlattılar.

Yusuf bey:

«Bir işaretim üzerine seni çiğ çiğ yerler!» Kendisini çepeçevre kuşatmış olan adamlarını gösterdi.

Dilaver bey, yine de yalvarmasını sürdürdü:

«Etme eyleme, Yusuf bey, sen de daha genç sayılırsın. Ben de pek yaşlı sayılmam. İkimiz de bundan böyle hayatımızı eskisi gibi sürdürüp gidelim. Öbür yan, çok ka-

ranlıkmış diyorlar, inan bana. Sen, başkalarının dediğine bakma. Balkan dağlarında canına kıydığım bir mezarlık dolusu insandan hiçbirinin bir daha güneş altında gezdiğini görmedim.»

Yusuf bey, sandalyede yerini değiştirdi, soludu:

«Eeee, sen yine tehdide başladın beni Dilaver,» dedi.

Dilaver:

«Bunları tehdit filan sayma. Olmuş, olacak olanları söylüyorum. Şu sırada, benim tehdit, şantaj yapacak halim mi var? Tersine, ben, senin canını korumak üzere konuşuyorum. Sana yalvarıyorsam, bu hem senin hem de benim canlarımızı o korkunç felaketten kurtarmak içindir. Azrail, elinde ateşten kılıcıyla ikimizin arasında gidip geliyor. Görmüyor musun?» dedi teatral bir jestle.

Yusuf bey güldü:

«Hani nerde, görmüyorum?»

«Sen, son sözünü söyle bakalım, bahçelerimi geri veriyor musun, vermiyor musun?» diye soran Dilaver bey, silaha sarılır gibi bir davranışta bulundu.

Yusuf bey uşaklarının gözlerine baktı, bir işarette hepsi de Dilaver'i yemeğe hazırdılar. Bunu gören Yusuf bey de soğukkanlılığını yitirmeden şöyle dedi:

«Git işine Dilaver, başımı ağrıtma daha çok.»

Dilaver:

«Öyle mi?» diye anlamlıca sordu.

Yusuf bey:

«Öyle, ne olacakmış?» diye sordu.

Hemen bu sırada Arslan bey kahvenin bir köşesinde iliştiği yerden kalkıp:

«Beyler, beyler, sırat köprüsü üzerinde horoz döğüşü yaptığınızı ayırt edemiyor musunuz?» dedi.

Yusuf bey:

«Al şu Dilaver'i de götür allasen Arslan bey,» dedi.

Dilaver bey, kendisini kahveden götürmeğe çalışan Arslan beyi şöyle tersledi:

«Dokunma bana Arslan bey. Ben burda cehennemin bir görevlisi olarak bulunuyorum.» Yusuf beye döndü:

«Yusuf bey bahçelerimi veriyor musun vermiyor musun?» diye hışımla sordu.

Yusuf bey:

«Git işine, diyorum sana Dilaver, başımı belaya sokma,» diye bağırdı. Bu kez kızgındı sesi.

Dilaver bey:

«Ben mi senin başını belaya sokuyor muşum? Al, öyleyse hakkını.»

Altı patları çekerek ateşledi. Ancak silah patlamadı. Bütün topu çevirdiği halde hiçbir patlama olmadı. Bunun üzerine Yusuf bey, iri gövdesiyle yerinden doğruldu? Dilaver beyin karşısına dikildi.

«Eee, söyle bakalım, sahte tabancanla beni korkutacağını mı sandın? Şimdi, senin beynine şu beş kurşunu doldurmamı kim önleyecek onu söyle bana?»

Dilaver bey, bunun üzerine şaşkınlıkla Arslan beye baktı. Mermilerinin barutunu ondan başkası boşaltamazdı. Ona şöyle çıkıştı:

«Arslan bey, bu oyunu sen oynadın bana. Tabancamı saklamak bahanesiyle alıp bütün mermilerindeki barutları boşaltmışsın. Demek ki sen de Yusuf beyin adamı imişsin. Nasıl olup da anlayamadım bunu ben şimdiye dek?»

Arslan bey:

«Düşündüğün doğru değil, Dilaver bey ben senin katil olmanı istememiştim.»

Dilaver bey:

«Sen, bir hainsin. Açma o pis çeneni,» diye bağırdı.

Arslan bey:

«Yanlış düşünüyorsun, diyorum sana. Hapse düşmeni ya da öldürülmeni önlemek için hartuçların içindeki barutu boşalttım. Bunun, biraz olsun tragedyayı önleyebileceğini düşündüm,» dedi.

Yusuf bey:

«Yaşa, Arslan bey, bu çatal boynuzlu geyiği yememiz için elimize verdiğinizden dolayı size çok teşekkürler. Şimdi kurşunları nereden yemek istersin? Söyle, çabuk söyle!» diye tabancasını Dilaver'e doğrulttu. Silahsız adam vurmanın ne büyük kötülük olduğunu bildiği halde onu vuracağa benziyordu. Kimbilir, belki de kedi fareyle oynar gibi onunla oynayacaktı.

«Üçe dek sayıyorum nerenden vurayım seni çabuk söyle? Yoksa, hemen kafana ateş edeceğim,» diye yineledi Yusuf bey.

Bu sırada hiç hesapta olmayan bir şey oldu. Arslan bey, tabancasını çekerek Yusuf beye ateş etti. Yusuf bey karnından yediği kurşunla hemen arkadaki sandalyeye yığıldı.

Arslan bey, ikinci kurşunu atarken:

«Deminki senin içindi Yusuf bey, bu Akrep Fikri için, bu senin, bu Akrep Fikri için...» diyerek tabancasındaki bütün kurşunları boşalttı. Bu sırada Yusuf beyin bütün fedai uşakları girecek delik aramış kahveyi boşaltmışlardı...

Dilaver bey:

«Ne yaptın öyle Arslan bey?»

Arslan bey:

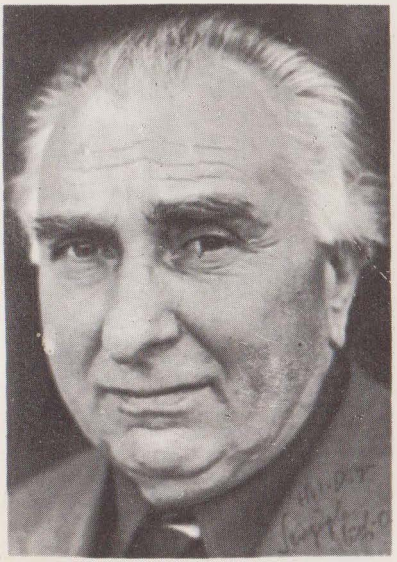
«Ben ne yaptığımı biliyorum Dilaver bey. Haydi karakola gidip teslim olalım.»

Beş kurşun yemiş olan Yusuf bey göllenmiş kanının içinde uzanmış yatıyordu.

— SON —

HASAN İZZETTİN DİNAMO

adalet sıtması

«O senin bağrını yakıp kavuran ateşin adını senin gibi ben de biliyorum. Buna doyurulmamış adalet sıtması diyorum ben. Tropikadan daha öldürücü, namussuz. Tropika olsa olsa kanını ateşe verdiği insanı yok eder. Adalet sıtması ise, mutlaka dışarda bir kurban arar, ya da suçlu arar ilkin onu yok eder. Kimi zaman da kendine kıyar...»

«Bu öcü alınmamış adalet sıtmasının korkunç tortusu, beni bundan sonra türlü abartmalı davranışlara itebilir. Birtek bundan korkuyorum. Büyük bir adalet sıtması geçirmiş bir insanda her zaman her fırsatta, bunun mikropları meydana çıkıp kanı ateşleyebilir. İnsanın başını belaya sokabilir...»

«Kolayca insan öldürebilirim, demedim. Kötü bir insana elim titremeden kurşun atabilirim demek istiyorum. Kötü insan, yeryüzünün en korkunç canavarıdır. O, hiçbir yırtıcı hayvanın yapamayacağı kötülükler yapabiliyor. Biçimce insana benzediğinden bu kamuflajdan yararlanmasını da biliyor...»

